

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
3 fl. po pošti.

Št. 3.

15. marca 1858.

VII. tečaj.

Keršansko - katoliška simbolika.

Marc.

1. Sv. Albin, škof. Ta svetnik se mala navadno v redovni obleki, križec na persih in škofovsko palico v levi roci, desno k blagoslovu povzdignjeno, star mož s resnobnim obličjem. Bil je narprej apat v Tintilanskem samostanu, po tem so ga pa zavolj njegove učenosti in pobožnosti za škofa Andegavenskega izvolili. Rodil se je v južnej Britanii iz slavne in žlahne rodbine Spineto Forti; umerl pa je 1. marca l. 549.

2. Sv. Perpetua, mučenica. Znamnje ove svetnice je lojtra, na kateri je bila mučena. Djanje svetnikov nam pa nanznanuje, da je že v ječi s več drugimi kristjani zaperta, vidila v sanjah zlato lojtro od zemlje do nebes, pa polno ostrih nožev, spodej je ležal strašen zmaj. Ta je iz svojega žrela ogenj pluval in tako k lestvici pristopiti branil. Vidila pa je sojetnika Saturnina silno ranjenega po nji gor lesti, ta je od zgoraj klical, da se nima bati, ampak serčno na lojtro stopiti. Bila je bičena in obglavljena okoli leta 202.

3. Sv. Kunigunda, cesarica. Kako je to, da ova svetnica, ki je bila cesarica, navadno lemež, orodje kmetovsko, pri sebi ima? To je pa takole bilo. Kunigunda in nje soprug, nemški cesar Henrik I. sta si po svoji poroki vedno devištvo in čistost obljubila, ter storjeno obljubo tudi zvesto spolnovala; to je pa bilo peklenškemu sovražniku hud tern v peti. Zatoraj se posluži hudobnih dvoranov, kateri cesarico cesarju zaksanske nezvestobe zatožijo; malopridneži to po celem mestu razglasijo. Hudo jo to zaboli, posebno zavolj pohujšanja, ki je med ljudmi navstalo. Vso to hudobijo pokončati, vkaže razbehlenih lemežov prinesiti in po tleh položiti; terdno zaupaje, da ji bode Bog pomagal, gre s bosimi nogami petnajst korakov daleč po žerečem železu, pa le trohice ni se ožgala. Tako je sam Bog na čudno vižo njeno nedolžnost spričal, kakor v starem zakonu nedolžnost Susane. Rojena je bila v slednjih letih desetega stoletja; umerla pa je leta 1040.

5. Sv. Albert, kmet in težak. Ovega svetnika znamenje je kosa; ko je enkrat žel, so mu hudobni ljudje debel kamen položili; Albert pa svojo koso serčno potegne, in glej! kamen preseče. Rodil se je na Laškem od prostih, pa bogaboječih staršev. Celo njegovo življenje je bilo težaven delavnik. Zamerl je ko težak v Kremoni 7. maja l. 1279. Ko je bil zamerl, so mu naenkrat začeli zvonovi celega mesta sami od sebe zvoniti.

7. Sv. Tomaž Akvinski, cerkven učenik. Sv. Tomaž, tudi angelski učenik imenovan, se razno mala. Golob nad njim pomenja njegovo učenost, kelh v njegovi roci pa, da je od presv. rešnjega telesa in daritve sv. maše tako lepo pisal. Tudi se vidi na nekterih podobah, da kleče v molitvi pred podobo križanega sliši besede: „Bene scripsisti de me, Thoma!“ to se pravi: „Dobro si o meni pisal, Tomaž!“ On sam pravi, da se je več iz sv. križa kot iz bukev naučil. Pa prikriil je svojo učenost pred svetom, zatoraj so ga tudi mutastega vola imenovali. Je tudi neka podoba, na kateri ga njegov učenik, Albert Veliki, sbranim duhovnom kaže, rekoč: „Vi letega zavete mutastega vola; povem vam pa, da bo enkrat tako zatulil (po svoji učenosti), da ga bo ves svet slišal.“ Bil je visoko rojen in v žlahti več kraljevskim rodbinam; postal je ubog dominikanec in umerl l. 1274, 48 let star.

8. Sv. Joan od Boga, oče usmiljenih bratov. Ovi svetnik, vtemeljitelj usmiljenih bratov, je bil narprej vojak, potem je pa jel služiti in streči ubogim in bolnim. Rodil se je leta 1495 v Montemajoru na Portugalskem. Umerl je leta 1550, ter je zavolj svoje velike ljubezni ime dobil: „Joan od Boga.“ Na podobah ima ternjevo krono na glavi, kojo mu je mati božja postavila; včasih ima tudi usmiljeno dete v naročju, zakaj nekega dečka, ki se je na ulici mraza tresel, je vzel ter ga hotel v svoje prenočišče nesti; deček zmirom težej in težej prihaja, se mu da spoznati, mu pokaže granatno jabelko s križem, ter mu reče: „Joan, ti bodeš svoj križ v Granadi našel.“ Zatorej ga vidimo na nekterih podobah s križem, v bolnišnici bolnikom streči; po vervi na vratu visijo mu lonci ali pa jerbasi, s kojimi je po mestu živež za bolnike prosil.

9. Sv. Metodi in Ciril, škofa in apostola Slovanov. Po pravici se pravi, da ova dva nar imenitnejša apostola in učenika Slovanov še Slovenci vsi po imenu prav ne poznajo, veliko manj še le drugi narodi, zatorej tudi le malo umetnikov in podobarjev si ju je v predmet svoje umetnosti izvolilo in zagadelj tudi le malo njunih podob najdemo. Vidimo ju po škofovsko oblečena, — ravno eden kerščuje.

Prav lepa je njuna podoba na čelu „Drobtine l. 1853“, ki nam ju nar bolj pred oči stavi. Prav apostolske postave sta, mislil bi, da vidiš pervake apostolov pred seboj, sv. Petra in Pavla, ko bi še druge razločivne znamenja ne bile; tako ima sv. Ciril apostolski križ in evangelijske bukve v rokah, tudi se mi njegov obraz še nekoliko milejši zdi kot njegovega brata sv. Metoda, koji desnico proti nebu povzdiguje, z levico pa derži podobo posledne sodbe, zakaj sloveč podobar in slikar je bil, ter je ovo podobo za Bulgarskega kralja Bogorja naredil. Tako živahno in ognjeno je bila slikana, da je človeka svet strah preletel podobo viditi. Pokaže jo kralju, ki se jo ogledovaje prestraši in slišati sv. Metoda tako resnobno od posledne sodbe govoriti, se ne more več ustavljati dalej božji gnadi, ter se da svetniku podučiti in kerstiti. Tudi ga kinča paljum ali trak s križci okolj vrata, to je znamenje nadškofov, v kojega je bil od papeža Jbana VIII. vzdignjen. Dva prelepa angeljčka škofovsko kapo in palico zraven nju deržita. — Rojena sta bla v Solunju, imenitnem mestu gerskega cesarstva. Vsem Slavjanom sta nar imenitnejša učenika. Svet Ciril je umerl v Rimu; in l. 910 tudi njegov brat Metodi; oba počivata v Rimu v cerkvi sv. Klementa.

10. Svetih 40 mučencov. Ako ravno je prigodba 40 mučencov skorej obče znana, vendar jo hočemo toliko omeniti, da njih podobe ložej zastopimo. Bili so namreč l. 319 rimski vojaki v mestu Sebaste na Armenskem, ki so bili pripravljani rajši naj hujše muke terpeti, kakor Kristusa zatajiti in bogovom darovati. Na to jih dajo v verige djati in v tamnice vreči. Še vedno si pagani prizadevajo, jih pregovoriti in premagati, pa vse zastonj! Stanovitni vojšaki ostanejo zvesti svojemu Gospodu Jezusu Kristusu. Zdaj jim s kamnjem po ustih bijejo ter jih zvečer nage na led bližnega jezera postavijo, da bi tam čez noč zmerznoli. Bila je huda zima, silno je pihal merzel sever. Ne daleč preč je stala na bregu hiša, v nji pa topla kopel pripravljena za tiste, kateri bojo premagani od mraza bogovom aldovati hotli. Obdani so vsi od stražarjev, da bi nobeden z leda ne vtekel. Naenkrat vidi jetničar ali eden stražarjev, ko so bili uni vsi pozaspali, posebno svetlobo obdajati tiste vojake, tudi vglada 39 angelov, koji so ravno 39 vojakom vence nesli. Ko se nad ovo prikaznijo začuduje, da je le 39, ne pa 40 venčanih, vidi, da je eden — štirideseti — nastanoviten postal, ter led in tovarše zapustivši se podal v toplo kopel, se ogrevat. Pa kazen božja ga koj zadene, tergati ga začne po vseh udih in v neizrečenih bolečinah stori nesrečno smert. Stražar pa je koj pripravljen, se izsleče ter unim na ledu pridruži in tako na mesto unega nesrečnega stopi; pa tudi

koj vidi štiridesetega angela sebi venec prinesiti. Vsi so bili po tem ubiti in sožgani. Na podobah se vidijo ovi mučenci na ledu sedeti, blizo njih topla hiša, nad njim so angeli, ki vence imajo. Na nekterih podobah se tudi še vidi, da se nestanovitnež odloči, v tem pa že stražar se slači.

11. Sv. Frančiška, rimska udova. Ova svetnica je bila udova nekega rimskega viteza; luč sveta je ugledala leta 1384, umerla pa l. 1440. Posebno se je imela pomoči svojega angela varha veseliti; kajti zmirom ga je vidila; podučeval in tolažil jo je, enkrat pa tudi tako uhnil, da so vsi pričujoči slišali; zategadelj vidimo pri nji stati angela po cerkovno napravljenega, roke drži sklenjene, ali pa tudi eno na viš povzdiguje. Kaj pa pomenja breme derv v rokah? Naberala jih je po gojzdu za uboge. Tudi žarki iz neke monštrance grejo do njenega serca — zavolj njene goreče pobožnosti do presvetega rešnjega Telesa. Oblečena je kot gospa ali pa nuna, zakaj vtemeljila je red nun, ki se imenujejo: „Oblate“, to je take, ki so se božji službi darovale in posvetile.

12. Sv. Gregor veliki, papež, cerkven učenik. Se vselej mala kakor papež napravljen, včasih tudi ravno v tem, ko mašuje ter sv. hostijo v rokah ima. Neka gospa namreč je dvomila, da se kruh in vino spremeni v pravega živega Boga; tej je dal usmiljenega Jezusa v hostji viditi; tudi ima klečé knjigo pred seboj; ona pomenja od njega spremenjeno in vredjeno liturgijo ali obredništvo. Sv. Duh se mu v podobi goloba na rami, ter mu svetuje. Slavni Rubens ga je slikal prav zamaknjenega od tega, kar mu golob razodeva. Umerl je leta 604; rojen pa je bil v Rimu od mogočnih in pobožnih staršev l. 540.

14. Sv. Matilda, kraljica. Letá svetnica je bila grofovskega stanu, na Vestfalskem rojena. V nekem samostanu je bila od apatice ali predstojnice, s katero si je bila v žlahti, v božjem strahu izrejena. Saksonski vojvoda Henrik s primkom „ptičar“, potem nemški cesar si jo v suprugo izvoli. Matilda je več samostanov sozidala; je tudi kot prava mati ubogim pomagala, bolnikom stregla in jetnike obiskovala. Slika ali mala se toraj v cesarski obleki, krono na glavi, ima tudi mošnje denarjev v rokah v spomin njene dobrotljivosti in radodarnosti. — Na smertni postelji si je dala ostro obleko prinesiti in jo na tleh razgerniti. Potem se na njo vleže in si glavo s pepelom potrosi rekoč: „Se ne spodobi, da bi kristjana drugači umerla, kakor v spokorni obleki in s pepelom na glavi.“ — Mirno je v Gospodu zaspala l. 968.

15. Sv. Longin, stotnik, mučenec. Od dveh svetnikov pod ovim imenom nam „Djanje svetnikov“ pove; obadva sta bila pri Jezusovi smerti na križu pričujoča. Pervi je bil tisti stot-

nik, kojemu je Pilat ukazal, s svojimi vojaki čuti, da bi se pri križanju kak nered ali punt ne vzdignil. Ginjen od čudežev, ki so se pri Kristusovi smerti godili, je pričal, „ta je zares Sin božji bil“, — on je tudi s svojimi vojaki čul pri pokopališču ter je šel pravit višjemu duhovnu, da je vidil angela kamen od pokopališča odvaliti. Je bil prvi pagan, ki je po Kristusovi smerti v njega veroval in je tudi poznej zavolj te vere bil ob glavo djan.

Drugi Longin je bil tisti prosti vojak, ki je Kristusovo stran s sulico prebodel, da bi se njegove smerti zagotovil. Rana, ktero je odperl, je tudi njemu oči in serce odperla; od apostolov poznej popolnoma podučen je postal goreč spoznovavec Kristusov. Tudi on je bil ob glavo djan. Mala se v vojaški obleki, sulico v roci.

17. Sv. Jedert, devica. Ona je bila hčer nekega kneza Brabantskega, ter se je v Landenu l. 626 rodila. Zgodaj že, to je, še precej mlada je svetu slovo dala, ter šla v samostan, kojega je njena mati vtemeljila v Nivelli, kjer jo še le 21 let staro že za predstojnico izvolijo; toraj se tudi kot apatica mala. Vidi se nad njeno glavo neka goreča krogla, ktera se je ravno, ko je sv. Jedert molila, nad njo prikazala ter vso cerkev s svojo svetlobo razsvetila. Pred svojo smertjo je prepovedala, da se njeno mertvo truplo ne sme kaj okinčati, temuč se ima le samo v spokornem oblačilu pokopati; „zakaj“, je rekla, „dragocenosti in kinčarije na grobu ne hasnijo ne živim ne mertvim.“ Tudi ima lilijo v roci, ki pomenja njeno nedolžnost in čistost; pri sebi pa miši in podgane. V ovi podobi namreč se ji je peklenšek prikazal, ter jo nadlegoval. Drugi povejo, da je nek kraj po njeni molitvi vseh teh merčesev bil rešen.

19. Sv. Jožef, ženin Marije device. Po pravici ima ovi rednik Jezusov tesarsko orodje, sekiro, žago in merilo pri sebi, zakaj tesar je bil. Kar lilijo, drugo njegovo znamenje zadeva, se bere: Marijo devico bi imel po volji njenih staršev le tisti snubiti in v ženo dobiti, kojega bo kak čudež za vrednega naznanil; Jožefova palica se je ozelenela, ter lilija se je na nji razcvetela; priplaval je potem golob in se vsedel na njo. Na to je bil Jožef z Marijo zaročen. Tudi so podobe, na katerih sv. Jožef svojega božjega rejenca, vsmiljenega Jezusa v naročju ima, letá pa svojemu redniku venec nad glavo derži; tudi mu včasih božje dete v krilu spi. Ni prav ne, da ga nekateri umetniki in slikarji prestarega malajo, nar bolj prav se mi zdi, da ga slikajo v možki starosti. Sv. Jožef ni samo zaštitnik drugih, ampak tudi naše dežele; častijo ga pa kot takega tudi razni stanovi, kakor tesarji, device in zakonski, poseben pomočnik je umirajočih in zapuščenih sirot. Zavolj

tega se najdejo podobe, na katerih sv. Jožef usmiljenega Jezusa v rokah derži, spodej okoli njega mali otročiči polni zaupanja v njega gledajo. Ako je pa malan na smertni postelji, tedaj sta Jezus in Marija, včasih tudi Joan evangelist in Joan Kerstnik pri njem, Kristus ga blagoslovlja, velikokrat so tudi angeli nad njim ali pri njem. Koliko da je Jezus star bil, ko je njegov rednik sv. Jožef umerl, ni znano.

21. Sv. Benedikt, apat. Oče in vtemeljitelj reda Benediktinarskega se tudi kot tak mala, namreč v redovni obleki, na persih mu visi križec, v rokah pa palico, znamenje apata, ima. Zraven se pa ovi imenitni svetnik še na več drugih znamenjih more spoznati. Ima vrana pri sebi, zakaj pripoveduje se, da mu je nek vran, ko je še v samoti živel, kruh donasal, ali kakor drugi pravijo, strupom namešan kruh odnesel. Gotovo je, da so njegovi menihi, naveličani njegove ostroti in opominovanja, mu strup v pijačo djali, se njega znebiti; ali Benedikt sv. križ čez pijačo stori, kupica se potrpujena razleti ter strup se v podobi kače odloči, kar se tudi na podobah vidi. Njegova dojnica je enkrat verč strupila, on ga pa spet celega stori, zategadelj je tudi večkrat verč pri njem. Tudi ternje je njegovo znamenje, po katerem se je slečen premetaval, hude želje zadušiti in premagati nečiste skušnjave, s kojimi ga je huđi duh nadlegoval. Vidili smo še podobo, na kateri gleda ves začudjen za golobico, ki vsa goreča proti nebu leti; je bila namreč duša njegovega prijatla, sv. Germana iz Kapue. Znamenita je tudi ova podoba: Kazavec desne roke derži na usta, v levici ima pa šopek šib in knigo v znamenje, da bo vedno molčal, ostro živel in globoko premišljeval, k čemu je svoje redovnike in učence napeljeval. Umerl je leta 545, 63 let star.

24. Sv. Gabriel, arhangel. Ta je bil od Boga v nar imenitnejših in nar svetejših zadevah pošiljan; zatoraj cerkveni učeniki po pravici mislijo, da je eden nar višjih nebeških duhov, kar tudi njegovo ime poterdí; po sv. Ambroziju pomenja „moč božja.“ Navadno se mala v tem, ko Mariji devici naznanuje, da bo mati božja postala, zatoraj ga bomo tudi še o tej priložnosti omenili. Na starih cerkvenih podobah se vidi po duhovsko oblečen, ter se tako more spoznati in razločiti od Mihaela arhangel, ki ima vojaški sklep na sebi, v roci pa meč, zraven ko Gabriel lilijo ima. Lilija pomenja nedolžnost in čistost duše, toraj tudi devišstvo; naznanil je namreč Mariji, da bo tudi po rojstvu Sina božjega še devica ostala. Tudi se najdejo podobe, na katerih Gabriel otroka vodi, z drugo roko pa mu kaže proti nebesom, kjer se presv. Trojica vidi.

25. Oznanenje device Marije, in učlovečenje Sina božjega. Mnoge in razne so podobe, koje nam ovo

sv. skrivnost pred oči stavijo, zakaj, ako ravno je predmet le eden, vendar so ga umetniki v okolišinah razno slikali. Toraj pregledujmo jih!

Navadno se vidi Gabriel arhangel, da v oblaku priplava ter belo lilijo kot žezlo v roci ali pa v verčiku nosi. Lilija bela, kakor je že večkrat omenjeno, kakor tudi bela roža pomenja devištvo Marijino. Angel izusti besede: „Sv. Duh bo čez te prišel in moč Narvišjega te bo obsenčila“, zatoraj je golob, podoba sv. Duha nad njo. Ona kleči navadno na klečalu; pred njo so odperte bukve, ali pa jih v roci derži, včasih, posebno na podobah starih talianskih umetnikov namesto knjige razvit svitek ima. Poslušajmo, kaj o tem Menzel v svojej kerš. simboliki II. del, stran 515 govori in kar se tudi nam nar važniše zdi. Marija je, pravi on, tukaj osobito „dekla Gospodova“ (ancilla domini), njen izraz mora toraj biti nar večja in nar pobožnejša ponižnost, zraven pa spet nar veseljša deviška nedolžnost, kar so podobarji poprejšnih časov bolj zadeli kakor sedajni, ki jo začudjeno in prestrašeno malajo, ja tudi še, da omedleva. Ponižnost dekle pa se da nar bolj v tem spoznati, da ima na persih križema sklenjene roke, tako je namreč na jutrovem šega in znamnje popolne vdanosti. V naših krajih se pa navadno vidi v molitvo potopljena ter ji tudi, kakor nam že podobe kažejo, molitevno knigo v roke dajo.

Kaj lepa in znamenita je podoba, koju je umetni Joan Eyk malal. Marija je v modrem (boja neba, na kojem se ima novo solnce prikazati) lepo gubastem oblačilu, lasje, lepo razdeljeni se ji vsipajo po ramah in herbtu, kakor je bila šega devic na jutrovem, tako kleči v visoko obokani sobi na klečalu; svoj obraz ima proti Gabrielu obrnjen, ki v belo oblečen, perutnice iz pavovih peres, zlato žezlo v roci, dol priplava, Žezlo prav lepo in pomenito se vjema in križa s solničnim žarkom, po katerim sv. Duh (kot golob) skoz odprto okno pride: ovi križ naznanuje začetek ali vir odrešenja vesoljnega sveta, zatoraj tudi na klečalu greh prvih staršev vgladamo.

Na drugih podobah spet vidimo Marijo klečati, Gabriel pride od zgoraj, drugi angel zraven lilijo nosi. Nad arhangelom na desni je golob, in pod golobom ravno proti Mariji se vidi Kristusovo ime (IHS).

Nektere podobe nam tudi kažejo Marijo v belem spodnjem oblačilu ogernjeno z bagrjanico, koja pomenja kraljevo čast in njeno nedolžnost. Malokdaj je njeno oblačilo zeleno, kar pomenja nado ali upanje celega sveta. Tudi se najde več podob, na kterih so oblačila, stanovanje in druge okoljšine Marije vse druge, kakor se nevesti ubogega tesarja prilega; ja vidimo jo večkrat prav v kraljevskem poslopju kakor na prestolu sedé slušati an-

geljsko češčenje. To ravno tako njen kraljev rod pomenja, kakor se ima razumeti, kader jo na kraljevskem prestolu v hlevu Betlehemskem vidimo. Pomenljivo znamenje na ovih podobah je lilija brez končičev v prezirnem steklu, navadno pri Marijinih nogah. Nekteri slikarji nam vso prigodbo kažejo le v nekem zapertem ali zaklenjenem vertu, ali pa se v tistega skoz odperto okno vidi. Krog in krog je z zidom ograjen, kar tudi Marijino devištvo in neomadeževano spočetje pomenja, Gospod namreč v njega pride, pa ga vendar ne odpre.

Gabriela arhangela še toliko spominjamo, da ga navadno slikajo v belem oblačilu, kar ne samo angeljsko čistost, ampak tudi duhovstvo pomenja. Nekteri podobarji mu tudi v resnici duhovno, ja tudi še zlato mašno oblačilo dajo. Navadno, kakor smo že omenili, ima limbar v roci. Včasih tudi roko vzdiguje, kakor bi hotel Marijo blagosloviti. Ves se obnaša kot pravi božji poslanec, častljivo, resnobno in mirno. Večkrat se mala klečé, kakor tudi devica, obadva v goreči molitvi zapopadena.

Nar važniše in navadniše podobe so te, koje smo zdaj pregledovali; dro marsikaj si umetniki v svojih slikarijah še dovolijo, kar ne gre vselej hvaliti, zakaj zoper vero je, in skoraj bi tudi rekli, tudi dostojno ni.

26. Marije sedem žalosti. Sedemkrat je meč Marijno serce presunil, namreč 1. ko je prerokovanje starega Simeona v tempeljno zaslislala. 2. Ko je z Jožefom in božjim detetom morala v Egipt bežati. 3. Ko je Jezusa na poti gredé zgrešila. 4. Kadar je svojega sina srečala, ko je težki križ nesel. 5. Ko so ga na križ pribijali. 6. Ko so ga s križa snemali in v nje krilo podjali. 7. Ko so ga pokopali. Dro po pravici jo zovemo kraljico mučencev in kot taka se nam pred oči stavlja kot devica, ktero sedem mečev prebada, — včasih ji pa tudi koj en sam meč v persih tiči; prvo se ne dopada vsakemu ter se nepristojno zdi. Le en sam meč gotovo pomenja meč Simeonov. Serce z mečem prebodeno ter s ternjevo krono obdano je serce Marijno, včasih je zraven še drugo serce tudi prebodeno in s ternjevo krono obdano, v njem tri žeblje tičijo, zverh pa je križ; to je serce Jezusovo. Večkrat vidimo Marijo kot žalostno mater, s mečem presunjeno pod križem. Krona na glavi jo nam tedaj naznanuje kraljico žalosti. Sedem mečev v persih, mertvega sina v krilu je tudi večkrat viditi, pri nji stoji Janez evangelist; včasih tudi poleg nje tri žebli, ternjeva krona in napis. Tudi še druga žena zraven joka.

Nimajo pa prav nekteri umetniki, ki slikajo Marijo z razkodranimi lasmi ter jo nam kažejo pod križem omedljevati in pasti, v tem pa sv. Joan priskoči ter jo podpira. Poslušajmo, kaj cerkven pisatelj govori: „Ja ona, ktere vera ni onemagovala

kakor apostelnov, je stala tam, in ni nobene slaboserčnosti razodevala. Ona ni padla na tla, ni divjala sama proti sebi.“ In sv. Ambrož piše: „Ona je stala tam, tudi pripravljena umreti za zveličanje rodu človeškega.“ Ja sv. Joan evangelist pričuje, da je Jezusova mati poleg križa stala. In komu ni znana premila pesem, katero je zložil Jakob de Benediktis: „Stabat mater dolorosa, juxta cruce[m] lacrimosa, to se pravi: „Žalostna je mati stala — se pod križem mil' jokala?“ —

26. Sv. Eudoksia, spokornica, je bila v Celesirskem mestu Heliopolu doma; živela je tam v občno pohujšanje kot očitna grešnica. Ko je pa sv. puščavnika Germana slišala od sodnega dneva prepevati, se je zdrnila, spokorila, in dala kerstiti. Dala je svetu slovo ter se je podala v puščavo, da bi tam manj priložnosti imela, v stare pregrehe zapasti; tam v puščavi je vedno v silo ostrej pokori živela, zatoraj ima bič, v rokah pa tudi meč in palmo mučencev in mučenic; zakaj Bog ji je dal po tem dar čudeže delati, in mnogo paganov se je po njih spreobrnilo. Da bi se pa preveč jih ne pokristjanilo, jo je dal paganski stotnik Vincenci ob glavo djati. Živela je v drugem stoletju po Kristusu.

30. Sv. Kvirin, mučenec. Ta je drug od sv. Kvirina škofa, tudi mučenca. Pervi je bil rimski tribun, papež Aleksander ga je kerstil, ter ima navadno palmo in jastreba pri sebi; zakaj rimski cesar Aurelian mu je dal jezik izrezati ter jastrebu predvreči; pa ova tica ga ni hotela jesti. Na to je bil še razno mučen in naposled so mu glavo odrezali.

31. Zveličani Modest, Slovencev apostolski škof. Ta je bil Irec po rodu; prišel je iz Solnograškega koroškim Slovence[m] sv. vero oznanovat. Ni lahko dopovedati, ne popisati, kako skerbno in goreče je Modest sv. vero širil, ljudi učil in cerkve zidal. Umerl je blizo leta 760. Njegovo truplo v Gospi-svetski, od njega postavljeni cerkvi počiva; mala se v škofovski obleki, ima tudi škofovsko palico v roci.

Pridiga za V. postno nedeljo.

(Jezus križ vleče.)

„Kristus je za nas terpel, in vam sled zapustil, da hodite po njegovih stopinjah.“
I. Petr. 2, 21.

V v o d.

Farizeji niso hotli verovati, kar je Jezus učil. Za to se je Jezus očitno nad njimi potožil jih oprašaje: Zakaj da ne verjete, kar vas učim? Ako sem malopriden in moj nauk nič ne velja, spričajte mi. Pa kdo zmed vas me bo greha prepričal? Vi mi nobene krivice skazati ne morete, poslušati mojih naukov pa vender nočete, za to je krivica pri vas. Pa gorje vam, zakaj moj nauk je božji nauk, vi ga pa poslušati nočete, zatoraj tudi niste iz Boga.“ To slišati od Jezusa je višje Judov hudo zapeklo: pa nič drugega mu reči ne vedo, zatoraj ga začnejo zmirjati in kleti: „Kaj boš ti nas učil, so djali. Kaj ali ti že nismo povedali, da si Samarjan in od hudiča obseden.“ Jezus se je pa dalej izgovoril, da nima hudiča, ampak da je prišel z nebes in da je prinesel večno življenje vsem, ki v nja verujejo. Slednjic jim je še pristavil, da je od vekomaj in da ga je Abraham že željel viditi in v duhu spoznal za svojega odrešenika. Zdaj je Judom jeze in togote besed zmanjkalo — začnejo kamenja pobirati, da bi v njega lučali; Jezus pa je zginil spred njih oči in se skril, da ga niso vidili. Tako se je Jezus znebil svojih sovražnikov: storil se je nevidnega in zginil spred njih oči. Pa mine leto in dan, in vse je drugače: Prišla je njegova ura, tista ura, ko je hotel iz ljubezni do nas terpeti in umreti. Pri poslednji večerji pove nesrečnemu Judažu, da ga bo nocej s kušljejem prodal, — pa vendar le gre na oljsko goro. Vojšaki in beriči ležijo vsi znak na zemlji kakor mertvi, in vendarle stoji na mestu in čaka, da ga zvežejo in peljejo. Sam je rekel Petru: Ali meniš, da ne morem prositi svojega Očeta, in mi bo poslal več ko dvanajst legionov angelov; pa vendarle se zanj ne oglasi in potegne nobena živa duša, zasramujejo in pretepajo ga, vlačijo ga od enega krivega sodnika do drugega, bicaajo in kronajo ga, tožijo in sodijo ga, na sramotni križ pribijejo ga,

— in Jezus vse to mirno in voljno terpi! Tako so se spolnovale besede Jzajja preroka: „Darovan je bil, ker je sam hotel“ Iz. 53, 7. Ja ljubi moji kristjani, Jezus sam je hotel, iz ljubezni do nas je hotel vse to terpeti, kar smo ta sveti postni čas premišljevali. Iz ljubezni do nas je hotel kervav pot potiti, je hotel zasramovan in zapljuvan, bičan in kronan biti. Oh pogledjmo Jezusa, ki za nas, iz gole ljubezni do nas toliko terpi, in učimo se, da nima nihče večje ljubezni, kakor je ta, da kdo svoje življenje da za svoje prijatelje; Jezus pa je svoje življenje dal za nas grešnike, svoje neprijatelje. Kajti slišali smo, da je našuntana in podkupljena derhal vpila: Križaj ga, križaj ga! Pilat pa jim je dovoljil, da ga križajo. Tudi danes hočemo za Jezusom hoditi in gledati:

„Kako Jezus težki križ vleče na goro Kalvarijo.“

Predenj pa začnemo Jezusa na težavnem potu proti Kalvariji premišljevali, prosim kratko poterpljenje!

Razlaga.

1. Bilo je okoli desetih dopoldne velikega petka, ko je Pilat Jezusa k smerti obsodil. Dolgo se je obotavljal in branil; ko pa vidi, da nič ne opravi, še le punt bi utegnil nastati: se vsede v sodni stol, si ukaže vode prinesiti, in vpričo vsega ljudstva si roke umiva. Vse potihne in gleda, kaj bo. Pilat pa reče: „Jaz sem nedolžen pri kervi tega pravičnega, vi glejte!“ Vse ljudstvo pa zavpije: „Na nas in naše otroke pridi njegova kri“ in kakor kervožejni volkovi nedolžno jagne popadejo Jezusa, škerlatast plajš z njega potegnejo, ga ohlečejo v njegovo lastno oblačilo, poiščejo križ in drugo potrebno orodje. Težki križ — 15 črevljev dolg in 8 širok — leži pred Jezusom; milo ga Jezus pogleduje, radovoljno ga zadene na svojo raztepeno in kervavo ramo, da ga povleče na goro Kalvarijo. Vse je toraj že pripravljeno, zdaj vzdignejo Jezusa s križem na rami, in ga peljejo med dvema razbojnikoma iz Pilatove hiše na ravnost skoz mesto na goro Kalvarijo; spolnovale so se toraj besede prerokove: „Kakor jagne je bil v mesnico peljan, pa svojih ust ni odperl,“ in „štet je bil med hudodelnike!“ —

Jezus nam je sled zapustil, da hodimo po njegovih stopinjah. Zatoraj poglejmo danes vsi na goro Kalvarijo; poglejmo, kako Jezus nosi svoj križ; poglejmo vsi, kajti nam vsem usmiljeni Bog križev naklada. Oh koliko je križev na svetu, koliko jih je križev, ki si jih sami zbijamo in nakladamo, koliko jih je križev, ki nam jih pošilja in naklada Oče nebeški, grešnike zmodriti in spokoriti, pravične pa skušati in terditi! Vsak križ, ki ga nam Bog pošlje, je novo znamenje neskončne ljubezni in modrosti božje, je pa tudi nova stopinja proti nebesom, če ga voljno in poterpežljivo nosimo: „Vse nam je dobiček, če ga voljno preterpimo, uči sv. pismo, in vse terpljenje tega sveta ni vredno prihodnje časti, ki se bo nad nami razodela.“ Ljubi kristjan moj! delaš in se trudiš noč in dan, si prizadevaš, da ti od las kaplje in da nosiš debele žulje na rokah, pa pri vsej svojej pridnosti in delavnosti, pri vsej skerbni in varčnosti, vendar le pomanjkanja terpiš, in večkrat ti in tvoji ljubi stradate: glej! ubožstvo je tvoj križ, — težek je križ, pa poglej na Jezusa, ki nosi svoj križ voljno in ti kliče: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj!“ Zadeni svoj križ na ramo, nosi ga za Jezusom lepo poterpežljivo, zraven pa bogaboječe živi, nosi ga in prišel boš iz gore Kalvarije na nebeški Tabor, kjer boš poln veselja prepevljal: „Gospod, tukaj je dobro biti!“ —

Ljubi kristjan moj! prav pametno, pošteno in zmerno živiš, se varješ vsega, kar bi ti utegnilo zdravje kaliti, pa vendar le vedno bolehaš; zlatega zdravja nimaš, in v težkih bolečinah na bolni postelji zdihuješ: glej! bolezen je tvoj križ, — težek je, pa vendar preveč ne žaluj, poglej na Jezusa, ki nosi svoj težki križ v neskončnih bolečinah in ti kliče: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ in naj hodi za menoj!“ Zadeni svoj križ težke boleznin in nosi ga za Jezusom voljno in poterpežljivo, zraven pa lepo in zvesto Bogu služi, in prišel boš v tisto srečno deželo, kjer ne bo več ne boleznin, ne britkosti, ne smerti.

Ljubi kristjan moj! lepo si prizadevaš po Jezusovih naukih sveto in bogaboječe živeti, rad hodiš v hišo božjo, zvesto poslušáš božje nauke in tudi večkrat prejemaš svete zakramente, posvetnega trušá in veselovanja se pa ogibaš, pa malovredni

posvetnjaki te zaničujejo in preganjajo, ti dobro ime in čast kradejo, ti gerde imena dajejo in te hinavca imenujejo; glej! to zaničevanje je tvoj križ, — težek je križ, pa vendar nikar preveč ne žaluj, poglej na Jezusa, ki ves zaničevan in zasramovan nosi svoj križ in ti kliče: „Kdor hoče za menoj priti, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj“; le ostani do konca stanoviten in prišel boš v nebeški Jeruzalem, kjer ne bo več ne sovražstva ne zaničevanja, kjer bo le večna ljubezen, in neskončna čast in slava! — Tako bi mogel še naštevati veliko križev, pa časa mi zmanjkuje, zatoraj le pravim: Vsak kristjan, naj ima že križ, kakoršen si bodi, vsak kristjan naj povzdiguje svoje oči na goro Kalvarijo, naj gleda, kako Jezus svoj težki križ nosi, in naj posluša tudi njegov mili glas: „Kdor hoče moj učenec biti in priti za menoj, naj zadene svoj križ, in naj hodi za menoj!“ Tako so delali ssv. aposteljni, od katerih nam sv. pismo pove, da so vsi veseli spred sovražnikov šli, kedar so bili zavoljo Jezusovega imena tepeni. Sv. Andrej, kakor hitro križ od daleč zagleda, veselo zavpije: „Oh prečastitljivi, o presveti križ, ki si telo mojega Gospoda nosil! Oh presladki križ, ktereга sem že dolgo iskal in te že toliko poželel. Glej miren in vesel ti naproti tečem, sprejmi me in izroči me svojemu učniku Jezusu; naj me po tebe sprejme on, ki me je na tebi odrešil!“ Tako so delali vsi svetniki in svetnice božje, od katerih se bere, da so želeli za Jezusovo vero umreti in so tudi za svojo vero kerv prelijali. Sv. Frančišku Saverijanu je Bog v sanjah pokazal, koliko težav, dela in terpljenja ga v Indiji čaka. V spanju je na glas klicati začel: „Še več, o Gospod! še več“; še več dela, še več težav, še več terpljenja. Nosimo tudi mi vsak svoj križ, vsak svojo butaro voljno in poterpežljivo za Jezusom, ki kliče: „Veselite se, kajti vaše plačilo je obilno v nebesih!“

2. Jezusa peljejo iz Jeruzalema na goro Kalvarijo. Pervi za njim grejo njegovi sovražniki, posebno farizeji, veseli so in židane volje, zakaj grozno so Jezusa sovražili in že komaj čakajo, da bi ga skoraj mertvega vidili. Drugi ljudje, posebno kateri so iz daljnih krajev prišli v Jeruzalem velikonočne praznike obhajat, so se silno čudili nad tem, kar so vidili. Slišali so praviti od Jezusovih čudežev, in glej, zdaj ga k smerti

peljejo kot nar večega hudodelnika. Med trumo ljudi so bili pa dobre duše, ki so spoznale, da je Jezus nedolžen, ki so ga ljubile in omilovale, in bi mu bile rade pomagale, ko bi bile mogle. Med temi dobrimi dušami so bile posebno pobožne, bogaboječe žene Jeruzalemske. Polne žalosti so z rokami skle-pale, glasno zdihovalle in milo jokale. Jezus to vidi in sliši; zato se oberne težki križ na rami proti njim in jim milo reče: „O hčere Jeruzalemske! ne jokajte nad menoj, ampak jokajte nad seboj in nad svojimi otroci. Zakaj glejte! dnevi bodo prišli, ob katerih porekó: Srečne so nerodovitne in telesa, ktere niso rodile, pa persi, ktere niso dójile! Takrat bodo začeli reči goram: Padite na nas, in hribom: Pokrite nas! Če nam-reč nad zelenim lesom to delajo, kaj se bo godilo nad suhim?“ In ljubi moji! ni še bilo minulo štirideset let, kar so se Jezu-sove mile besede nad terdovratnim mestom Jeruzalemom strašno in grozno spolnovalle. Jeruzalem je bil od rimske vojske raz-djan, da kamen na kamenu ni ostal; tavžent in tavžent Judov je lakote umerlo, ktera je tolika bila, da so matere svoje otroke kuhale; tavžent in tavžent jih je konec vzelo kuge, ktera je neusmiljeno po mestu divjala; tavžent in tavžent jih je bilo z mečem zaklanih, tavžent in tavžent od sovražnikov vjetih, in potlej križanih ali pa razprodanih po svetu. Tedaj so se grozno spolnovalle njih peklenske besede, ki so jih pred Pilatom kričali: „Njegova kri naj pride na nas in naše otroke“; tedaj so se strašno spolnovalle Jezusove mile besede: „Oh hčere Jeruzalemske! ne jokajte nad menoj, ampak jokajte nad seboj in nad svojimi otroci“; tedaj so res nesrečni Judje vpili: „Gore padite na nas in hribi pokrite nas, da Rimcem v pest ne pri-demo!“ -- Te Jezusove mile pa tudi strašne besede veljajo tudi tebi, terdovratni, nespokorjeni grešnik! Jezus, ki je bil gola svetost in nedolžnost, on, ki je bil pravica in resnica, on, ki je bil ljubeznivi Sin Očeta nebeškega, on je moral to-liko terpeti, kaj še le bo za grešnike in hudobneže! Poglej terdovratni grešnik Jezusa, kako na oljski gori kervav pot poti, kako je zvezan in suvan, kako zasramovan in zapljuvan, kako je ranjen od glave do pete, poglej biče in krono, poglej že-blje in križ, to poglej terdovratni grešnik in pomisli, da to terpi nar svetejši le za ptuje grehe, to pomisli in potem pa

poslušaj, kaj Jezus pravi: „Ne jokajte nad menoj, ampak jokajte nad seboj in svojimi otroci; pride čas, ko porečete: Gore padite na nas in hribi pokrite nas; zakaj če se to godi nad zelenim lesom, kakošna se bo godila nad suhim!“ Suho drevo si pa ti, terdovratni grešnik, posekan boš in veržen v večni ogenj, in sodni dan boš ves osramoten vpil: Gore padite na me, hribi pokrite me! Grešnik, vsega omilovanja vredni grešnik, ali ti ne pretresejo te Jezusove besede vse žile in kosti, ali hočeš mar še dalej ostati stari, hudobni grešnik, ali hočeš mar čakati, da padeš v roke živega, svetega Boga! Glej, ravno sedaj so ti spet prisjali ljubeznivi dnevi milosti božje, spet te vabi skerbna mati sv. katoljska cerkev, pobožno opraviti sveto velikonočno spoved: „Glej, zdaj je prijetni čas, glej, zdaj je dan zveličanja!“ Glej, spet nosi Jezus težki križ, veliko butaro tvojih grehov, spet milo kliče: „Jokaj nad svojimi grehi“, in spet je pripravljen umreti za te! Ako te pa njegova ljubezen ne omeči, in te njegovo terpljenje od greha ne odterga, oh jokaj, pa ne jokaj nad Jezusom, oh jokaj nad seboj; kajti bliža se ura, in morebiti je že pred durmi, ko poreče se goram: Padite na nas, in hribom: Pokrite nas! Oh jokajte kervavih solz nad svojo nesrečo, nad večno nesrečo svoje edine, svoje neumerjoče duše! Bliža se ura, in je že morebiti pred durmi, ko bote stopili pred ravno tega Jezusa, pa on vam ne bo več usmiljeni odrešenik in zveličar, ampak pravični in ostri sodnik in plačevavec, ki vam poreče: „Poberite se spred mojih oči, jaz vas ne poznam, poberite se v večni ogenj!“ Objokovati hočemo vsi svoje grehe iz celega serca, se jih ponižno pred božjim namestnikom obtožiti, in donašati vreden sad prave pokore; o le to pomagaj nam, usmiljeni Jezus, da stanovitni ostanemo in v stare grehe ne pademo, da tako ne ponavljamo tistih bolečin, ki si jih občutil, ki si pod težkim križem na tla padel!

3. Tukaj po cerkvi visijo table križevega pota; pogledjte jih in vidili bote, da je Jezus na svojem težavnem in poslednjem potu proti Kalvariji trikrat na tla padel. Jezus je vesvoljen težki križ na ramo nabasal, pa prestal je že strašno in veliko, zatoraj se jame pod težkim križem opotekati in že pešati, slednjič pa se še na tla zgrudi in pade na kolena.

Jezusovi sovražniki se ustrašijo, da bi se predolgo na potu ne zamudili in da bi jim Jezus že na potu ne obležal in umerl. Kar jih ravno zdaj sreča Simon Ćirenejčan, ki je ravno s polja v mesto šel. Tega moža zgrabijo, mu križ na ramo navalé in ga prisilijo za Jezusom križ nositi na goro Kalvarijo. — Poglejmo, priserčni kristjani! še enkrat na Jezusa; poglejte ga, ves kervav in pobit na tleh leži, težki križ na rami, ta je tisti, pred katerim angeli božji na kolenih klečijo in svoje obličja zakrivajo; na tleh leži, kaj ga neki tako tlači, kdo mu je nabasal tako težko butaro? Poslušajte, kaj sv. Peter pravi: „Kristus je nosil naše grehe.“ Tudi naši grehi so toraj bili pri butari, ki je Jezusa na tla poderla, tudi moji, tudi tvoji grehi, kristjan moj! so sloneli Jezusu na rami in ga potlačili na zemljo. Ali je mogoče, da ne prelijamo gorečih solz čez naše grehe, ali je mogoče, da še novih grehov doprinašamo, jih doprinašamo še smeje in veselega serca, jih doprinašamo vsak teden, vsak dan, vsako uro; ali je mogoče to, da Jezusa vnovič na tla tlačimo?! Sv. Vincenci Pavljan je navadnega grešnika dolgo pa zastonj opominjal, poboljšati se. Podal mu je nekega dne majhno podobo štacijona, pri katerem je Jezus pod križem padel; zraven mu je pa milo rekel: Usmiljenja vredni prijatelj! vzemi to podobico in spominjaj se, kar sva se ravno pogovarjala, žalibog da je bilo zastonj! Pa le samo to prosim, da vsak večer to podobo nekaj časa gledaš in premišljuješ, da so tudi tvoji grehi usmiljenega Jezusa k tlam tlačili! Kako dolgo ga boš pustil pod to težko butaro ležati? Kako dolgo se boš obotavljal, pravo pokoro delati, in tako sebi in Njemu breme polajšati, pa mu od tal pomagati? In glej, kaj se zgodi? Čez malo časa pride poprej oterpnjeni, zdaj pa zgrevani grešnik k sv. Vincenciju nazaj in pravi, da mu ubogi Jezus pod križem ni več miru dal. Peklo in žgalo me je tako, da sem se svojih grehov skesano in ponižno spovedal in obljubil, nikoli več grešiti, da Jezusa vnovič na tla ne tlačim! — Tudi vam podam danes ljubi moji, podobo štacijona, pri katerem je Jezus pod križem padel in pravim: Poglejte večkrat to podobo in premišlujte, da so naši grehi usmiljenega Jezusa na tla poderli! Upam in vesel pričakujem, da se bote vsi, ljubi poslušavci moji, ta svet ve-

likonočni čas svojih grehov serčno zgrevali, se jih pred Jezusovim namestnikom ponižno in odkritoserčno obtožili, naloženo pokoro na tanjko spolnovali in si slednjič terdo zaobljubili, grehov se varovati, naj velja kar rado; — vse to jaz upam in pričakujem od vas vseh, to bo veselo za nebesa in zemljo, to bo častiljivo in srečno za vas; — pa vendar to še ni vse, vaša pokora in vaše spreobrnjenje še ni dognano: treba je še, da ste tudi mož — beseda, da ste svojim obljubam zvesti in stanovitni, da v stare zapuščene grehe nazaj ne padete in Jezusa vnovič na tla ne potisnite! Oh ljubi moji, ne mislite, da po opravljeni sv. spovedi ne bo več nobene skušnjave, ki vas bo vabila v stare grehe; vaše razvajeno meso vas bo vleklo v stare grešne navade; hudobni svet vam bo ponujal stare priložnosti, vam nastavljal stare mreže in vas lovil vsakosortno; sam peklenški sovražnik bo napenjal vse moči, vas sopet omotiti in oslepiti, vas v stare grehe pahniti in vas požreti v svoje peklenško žrelo. Oh ljubi moji, le verjamite, da se naša vojska za nebeško krono še le konča, ko nam poje mertvaški zvonček. Zatoraj Vas lepo prosim in živo zarotim, da se večkrat spominjate svojih lepih in zlatih besed in obljub, ki ste jih storili v spovednici, da vsak dan svoje obljube ponavljate in Boga goreče prosite potrebne pomoči, da radi v cerkev hodite, sveto mašo pobožno služite in božje nauke zvesto poslušate, da se grešnih priložnost skerbno ogibate in malo porajate, kaj vaši stari prijatli ali prijateljice poreko, da se svojega Boga in angela varha, neprevidene smerti in ostre sodbe, veselih nebes in strašnega pekla pogostoma spominjate, posebno pa, da si pred oči postavljate Jezusa, ki je trikrat padel pod težkim križem in si k sercu vzamete, da vaši grehi ga spet vnovič na tla potisnejo. Oh ljubi Jezus! vsi ti to delati obljubimo, vsi se hočemo greha varovati, da te vnovič na tla ne potlačimo!

S k l e p.

Priserčni bratje in sestre moje! Gledali smo danes v duhu Jezusa, kako svoj težki križ vleče na goro Kalvarijo; kako ga Jeruzalemske žene objokujejo in kako trikrat pade pod križem. Oh usmiljeni Jezus, ki si za nas težki križ nesel, oh

pomagaj nam, da tudi mi voljno in poterpežljivo nosimo svoj križ, da svoje grehe serčno in goreče objokujemo, in da se skerbno varujemo starih grehov; oh Jezus! k temu daj nam svojo gnado in pomoč! Amen.

Pridiga za veliki petek.

(Jezus na križu.)

„Kristus je za nas terpel, in vam sled zapustil, da hodite po njegovih stopinjah.“
I. Petr. 2, 21.

V v o d.

Že je minulo več kot 18 sto let, kar je bilo današnji dan v Jeruzalemu vse po koncu. Peljali so človeka na goro Kalvarijo, tam ga križat in umorit. Kaj je sirota neki zavozil, kaj je neki huđega storil? Oh kaj! Tri leta je učil lepo in sveto tako, da pred njim in za njim noben učenik nikoli več tako; živel je pobožno in nedolžno tako, da ga tudi naj grozovitnejši sovražniki nobenega greha obdolžiti niso mogli; delal je toliko dobrega, da je njegovo ime slovelo dalječ po vsi deželi: Gobove je očiščeval, slepim je dal viditi, hromim hoditi, gluhim slišati, mrtve je k življenju obujal! In danes — veliki petek — danes ob desetih dopoldne ga peljejo na goro Kalvarijo, tam ga križat in umorit! Že prej to noč so ž njim strašno in nečloveško počenjali: zalezli, zagrabili in zvezali so ga, kot nar hujšega tolovaja, krivično so ga dolžili in tožili in k smerti obsodili, zaničevali in zasramovali, v medočje bili in po tleh suvali so ga, in take hudobije uganjali ž njim celo noč. Na vse zgodaj ga vlečejo pred Poncija Pilata, ga tam dolžijo in tožijo strašnih hudobij in v sodnika silijo, naj ga k smerti obsodi. Pilat spregleda njih hudobijo, jasno spozna, da je Jezus nedolžen, in vendar ga da zasramovati, ga da strašno pretepati, ga da s ternjem kronati, in slednjic ga še le da — križati! Kervožejni Judje na vso sapo napravijo križ, ga veržejo njemu na ramo, in on vleče svoj težki križ na goro Kalvarijo, trikrat pade na

tla pod svojim težkim bremenom in Simona Cirenejca prisilijo, naj on nese križ za njim. Velika rajda, dolga procesija ljudi je, počasi se mikajo proti verhu Kalvarije; le malo uro še manjka, da solnce na poldne ne stoji, kar pridejo do mesta, kjer so hudodelnike ob življenje devali, na mesto mertvaških glav. Koga imajo; kdo je nesrečni, ki ga mislijo na križ pribiti in umoriti? Oh Jezusa imajo, ki tamle v božjem grobu leži, ki je tamle v podobi belega kruha med nami pričujoč, Jezusa imajo, božjega Sina, nad katerim Oče nebeški svoje dopadanje ima, Jezusa imajo, ki je gola nedolžnost in svetost, gola dobrot in ljubezen! Tega Jezusa imajo, s tim so tako gerdo in grozno ravnali, tega bodo sedaj križali! To je storilo neskončno usmiljenje Očeta nebeškega: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina.“ To je storila Jezusova neskončna ljubezen: „Nihče nima več ljubezni kakor je ta, če kdo svoje življenje da za svoje prijatle;“ to je storila naša pregreha in hudobija: „Zavoljo naše hudobije je bil Jezus ranjen, in udarjen zavoljo naših pregeh.“ Ja Jezusa bodo križali, njegova presveta rešnja kri poteče, da bi nas omila vseh pregeh in hudobij! Priserčni moji poslušavci! spremljevali smo ta sveti postni čas Jezusa na njegovem težavnem, križevem potu, smo ga sprejeli na oljski gori, kjer je kervav pot potil, in smo prišli za njim na goro Kalvarijo, kjer je na križu umerl. Na svojem poslednjem potu nam je Jezus dajal lepih navkov in zapustil zlatih stopinj, da bi hodili za njim. Danes hočemo se ustopiti okoli sramotnega križa in poslušati:

„Kaj nas uči Jezus na križu!“ Predenj pa začnem, pripravite se!

Razlaga.

Poglejmo v duhu na goro Kalvarijo, kaj vidimo? Ljudi je, da se vse tare, vsred med njimi stoji Jezus, pred njim na tleh pa leži težki križ. Rabeljni že Jezusa slacijo, zatekle rane se zopet oderò, nedolžno jagne stoji nago pred svetom. Primejo ga in na zemljo ga veržejo, na križ ga primerjajo, on pa svoje roke radovoljno po lesu raztegne.

Grozovitneži mu ude razpenjajo, mu tergajo žile in kite, mu vertajo roke in noge, popadejo debele žreblje, mu jih zabijejo skoz roke in noge. Kmalo potegnejo Jezusov križ naviš, ga globoko v zemljo zasadé in križajo zraven njega dva hudodelnika, enega na desni, unega pa na levi strani. Tako visi Jezus, Sin božji, živi Bogčlovek na lesu, med zemljo in nebom, vsred dveh hudodelnikov! Ljubi moji! straha in žalosti mi serce trepeče in jezik odpoveda, le to izdihnem iz globočine svojega serca: Oh božja pravica, kako ostra si ti! Grešniki semle pogledjte in trepetajte! Ako Bog Oče s svojim Sinom tako dela, da se Adamov greh poplača, kaj se bo še le z vami godilo! Učimo se, greha se zvesto varovati in poslušajmo, kaj nas Jezus še s križa uči?

1. Vse živo ljudi je okoli križa, vsi imajo na križ obrnjene oči v razpetega Jezusa. Veliki duhovni in farižeji ga zaničujejo in zasramujejo, drugi okoljstoječi ga preklinjajo in zmirjajo, Jezus vse to sliši, vzdigne svojo kronano glavo na viš, oberne svoje oči proti nebesom in zaprosi: „Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!“ Slišiš Jezusa, kako odpušča svojim sovražnikom, kako prosi za svoje morivce? Pridi pod sv. križ in poslušaj ti, ki jezo in sovražtvo v sercu nosiš, svojemu sovražniku nesrečo vočiš, krivico delaš, odpustiti mu in se z njim spraviti pa nočeš! Kaj ti je kej storil? Nekaj besed je govoril in tvoje dobro ime malo oglodal; nekaj male krivice ti je storil in ti nekaj škode ali zgube napravil; nekaj terdih besed ti je dal, te malo podučil in posvaril. To ti je storil ali pa kaj podobnega, in ti mu nočeš odpustiti? Ali se ne sramuješ, lepo ime kristjana tako nevredno nositi; ali se ne bojiš Jezusa na sv. križu pogledati: „Sled sem vam zapustil, da hodite po mojih stopinjah,“ pravi Jezus; „pogledjte ga, kliče sv. Avguštin, kako na križu visi, pa poslušajte ga, kako prosi.“ Vsi, vsi, ki imate kako jezo in sovražtvo, stopite semle pod sv. križ, na katerem Jezus visi, neskončne bolečine terpi, pa vendar prosi za svoje sovražnike in morivce; morebiti da je vaša jeza pravična, da ste hudo razžaljeni, pa vendar le odpustite v imenu Jezusovem, podajte si pod Jezusovim križen

prijazno roko. Joanu Gualbertu je nek žlahtnik edinega brata Uga umoril; prisegel je Joan ves serdit, ne mirovati poprej, dokler morivca ne dobi in se nad njim maščuje. In glej! na veliki petek je bilo, ko je Joanez ravno v mesto šel, kar v tesnih stegnah narajma na morivca, ktereга je že dolgo pozvedoval. Nikakor mu ni mogel ubežati, pa tudi ničesar ni imel, da bi se branil. Ves prestrašen pade pred Joana, roke križema na persi zravnal in ga na ves glas prosil: „Iz ljubezni do Jezusa Kristusa, kateri je ravno današnji dan za nas umerl, te prosim, zanesi mi; naj me zavoljo Jezusa še živeti.“ Janez to viditi in slišati, se spomene Jezusa, ki je ravno ta dan iz ljubezni za nas umerl, in na križu še svojim morivcem odpustil in svojega Očeta za nje prosil. Meč, ki ga je že v roci sukal, od sebe verže, morivca objeme in vzdigne rekoč: „Ne morem ti odreči, kar si za Jezusa del prosil! pustim ti življenje, in kar si hudega storil, ti popolnoma odpustim.“ Joanez gre potem v bližnjo cerkev, poklekne pred sv. britko martro, in Jezusa prav ponižno prosil, naj bi mu njegove grehe tudi milostljivo odpustil. Zdelo se mu je, kakor da bi bil Jezus na križu glavo nagnil, v znamenje, da ga je uslišal. — Tudi danes je veliki petek, — je med nami razžaljenja in prepira, jeze in sovražtva, ali ne bo nobenega Joana Gualberta, ki bi danes svojim razžalnikom odpustil in jim prijazno roko podal? Poslušajte: Danes prosil Jezus za svoje morivce in nam kliče: „Blagor usmiljenim, kajti usmiljenja bojo dosegli!“ —

2. Strašno hudobno in grozovitno so uganjali Judje pod Jezusovim križem; pa kaj še celo eden zmed razbojnikov, že blizu smerti, ga tudi zmirlja in preklinja, in se prederzne reči: „Ako si Kristus, pomagaj sebi in nama.“ Drugi na desnici viditi Jezusa nedolžnega toliko in tako poterpežljivo terpeti, in slišati ga, da za svoje morivce prosil, tolika ljubezen vname tudi ogenj ljubezni v njegovem sercu; nebeški žarek božje milosti zasveti v njegovo temno serce, on jame verovati v Jezusa, jame upati odpuščanja, jame svoje hudobije obžalovati, jame Jezusa ljubiti, oberne se proti njemu in prosil; „Gospod spomni se mene, ko prideš v svoje kraljestvo.“ In Jezus mu ljubeznivo zaobljubi: „Resnično ti povem, še danes

boš z menoj v rajū.“ Oh zlate, oh sladke besede za nas uboge grešnike! Velik hudobnež, puntar in tolovaj najde usmiljenja, najde ga še na poslednjo uro. Zatoraj grešnik, naj bi imel vse grehe celega sveta na sebi, ne obupaj, še ti sije ljubo solnce božje milosti, naj so veliki tvoji grehi, še večje je usmiljenje božje, naj bi bila tvoja duša črna kot saje, ona bo bela kot novo padeni sneg. Le k Jezusu se obrni, v njega veruj in zaupaj, obžaluj in sovraži svojo hudobijo, pa ljubi Jezusa, tako obrni se k Jezusu; pa ob pravem času, še danes koj pri tej priči, današnji dan je še tvoj, jutre morebiti ni več časa; danes imaš še dobro voljo, jutre morebiti te pokora ne veseli več; danes ti še prijazno sveti mila zvezdica gnade božje, jutre morebiti ti že ugasne na veke! Zatoraj grešnik le pokoro, pokoro resnično, pokoro hiterno, in tudi boš z Jezusom v svetem rajū! Za tebe pa grešnik, ki poboljšanje in pokoro odlašāš od dne do dne, moram semle pristaviti besede sv. Avguština: „Eden je bil, ki se je poslednjo uro spokoril in milosti našel, da nihče ne obupa; pa tudi le samo eden je bil, da nihče prederzno ne greši.“ —

3. Jezusa že na križu razpetega so njegovi kačji sovražniki zaničevali in oponašali. Jezusovi prijatli pa se ne upajo iz strahu pred Judi do križa priti, le deleč okoli so svojega križanega gospoda in učenika obžalovali in objokovali. Le Marija, Jezusova mati, še dve druge ženi in zmed aposteljnov edini preljubi Janez se niso dali z nobeno rečjo odstrašiti: Stali so pod Jezusovim križem. Kako milo so na Jezusa pogledovali, kaj je tedaj občutilo Marijno materno serce, oh kdo more to izreči? Jezus, ko jih vidi pod križem stati, poln mile otročje ljubezni prvič v svojo mater pogleda, jej z očmi migne na Janeza in reče pojema je že: „Žena, glej tvoj sin.“ Ves ljubezniv potle v Janeza pogleda in mu v Marijo migne rekoč: „Glej, tvoja mati!“ — Ali ste slišali, keršanski otroci! kako lepo skerbi Jezus za svojo ljubo mater Marijo? V strašnih bolečinah visi Jezus na križu, že ga napadajo smertne britkosti in težave; vendar sin svoje matere ne pozabi, jo zvesto priporoči svojemu ljubeju Janezu. Ni časa danes, kerš. otro-

ci! vam dokazovati, da ste dolžni, svoje starše spoštovati in ljubiti, ž njimi poterpljenja imeti, za nje Boga prositi, le tega samo vas hočem danes spomniti in prositi, da svojim ostarelim in bolehnim staršem ljubeznivo strežete, njih tudi stare in čudne za ljubo imate, in za nje skerbite, naj bolje ko morete! Marija je Jezusa v ubožtvu rodila, v ubožtvu ga tudi izredila, ni imela, mu v čem postreči, mu kaj zapustiti in sporočiti; vendar Jezus svoje uboge matere ne pozabi, jo umirajoč še oskerbljuje. Pa oh, oh kam ste prišli keršanski otroci, ki bi se lepo ravnali po izgledu Jezusa Kristusa! 20 — 30 let sta oče in mati otroka redila in oblačila, otrok pa nekaj mesecov ali tednov za starega očeta in mater le jezen in nevoljen skerbi; dolge leta sta oče in mati mladega otroka na rokah nosila, in cele noči pri njegovi postelji prebdela, otrok pa za starim očetom in za bolno materjo še pogleda ne; celo pohištvo in lepe dnarje sta oče in mati otroku sporočila, otrok pa zdaj njima ostanke ponuja in ju po kotih poriva! Otroci! danes tukaj pod sv. križem, kjer Jezus za svojo mater tako lepo skerbi, tukaj vas zarotim, bodite hvaležni, in oskerbljujte dobro svoje starše; oh ne bodite ajdovski, bodite keršanski otroci! —

4. Že je ravno opoldne, solnce nar svitlejše seje in nar gorkejšo pripeka na Golgato, — kar na enkrat solnce otemni, strašna tma nastopi in vso deželo pokriva cele tri ure. Jezusovi zasmehovavci se prestrašijo in umolknejo; kakor leseni stoje in čakajo, kaj bo. Vse je tiho in molči; tudi Jezus na križu molči, pa terpi strašne bolečine, neskončne težave in smertne britkosti ga sprehajajo. Oh to so bile za Jezusa tri strašne, britke ure! Vse terpljenje, kar ga je človeku mogoče, je moral pokusovati in britki kelih izpiti do poslednje kaplice. Okoli treh popoldne njegovo terpljenje do verha prikipi in zdaj Jezus svoje solzne oči proti nebesom oberne, milo toži in zdihuje: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil.“ — Pristopite sedaj bližej svetega križa vse revne, žalostne in poterte duše; zapustili so vas vsi prijatli, vsi znanci in vsi posvetni pomočniki, in dozdeva se, kakor bi bil vas tudi Bog sam zapustil: zdihujete in molite, premišlujete in poslušate božjo besedo, služite svete maše in prejimate svete zakramente,

vendar vam je le težko in milo pri srcu, le pobito in žalostno je vaše serce. Stopite semle pod križ Jezusov, pogledjte, tudi njega solze posilijo, poslušajte, tudi on milo zdihuje in toži. Zdihovati, tožiti in jokati smete tudi vi, tega vam Bog ne prepoveduje, on sam vam je dal rahlo občutljivo serce in svitle solzice, vam poslajšati britkosti in polajšati križe tega življenja; to samo glejte, da bo vaše serce vselej voljno in poterpežljivo, da bote znotraj v srcu vselej pokorni in vdani neskončno modri in sveti volji nebeškega Očeta! Le poterpite, zaupajte in kličite Gospoda v pomoč, on bo gotovo pomagal ob pravem času: Kjer je nar večja sila, se prikaže roka mila! —

5. Stradovati boli, pa še hujše je žeje terpeti: Lakota grize, žeja mori, pravimo. Trudni popotnik, ki po peskastih puščavah pekoče Afrike potuje, ranjeni vojšak, ki na bojišču umira, ubogi bolnik, ki v postelji pojema, vsi le to tožijo: „Žeja me!“ Tudi to strašno bolečino je usmiljeni Jezus hotel občutiti in terpeti; njegov jezik se zavoljo prelite kervi in neskončnih bolečin velike žeje v ustih suši; milo pogleduje okoli križa stoječe in jih lepo zaprosi kaplico hladne vode rekoč: „Žeja me!“ Pa še vode ne dobi; pomočijo gobo v posodo polno jesiha, jo na terst nataknejo, in jo Jezusu k ustom pritisnejo, da pije. Tako so Jezusu vsaj za potrebo hudo žejo pogasili; pa terpel je Jezus, kakor ssv. cerkveni očetje učijo, še neko skrivno in serčno žejo. Povej nam, o Jezus! povej, po čem te žeja, po čem zdihuje tvoje serce? Serčna želja, nas vse odrešiti, goreči ogenj ljubezni, nas vse zveličati, to je bila nar hujša žeja za dušo Jezusovo! Zatoraj poslušajmo vsi, ki danes pod križem Jezusovim stojimo, poslušajmo vsi, kako nam vsem Jezus kliče: „Žeja me, vas odrešiti, vas zveličati vse!“ Oh kristjani moji! serčne žeje, nas vse zveličati, Jezus na križu omedljuje in umira, — oh nas pa zveličanje naše duše le malo malo skerbi! Kristjani, žeja vas po posvetnem, še clo po ptujem blagu, žeja vas po posvetni hvali in časti, žeja vas po posvetnem, še clo po grešnem veselju, žeja vas po pregrehan in hudobijah, — ljubi moji! ali je mar to lista sveta žeja po zveličanju edine, neumerjoče uboge duše?! Ali ne veste, kaj Jezus pravi: „Kaj pomaga človeku, da si cel svet pridobi, na svoji duši pa škode terpi?“ Ali ste

že pozabili, kako ljubeznivo vas sv. apostel Janez opominja: „Ne ljubite svetá, in kar je posvetnega, zakaj svet s svojim veseljem preide.“ Oh usmiljeni Jezus! daj nam goreče žeje po zveličanju naše duše; pomagaj nam, da nikoli ne zabimo tvojih besed: „Blagor jim, kateri so lačni in žejni pravice, kajti nasiteni bodo!“

6. Ako nas res žeja, našo dušo zveličati, je treba da si prizadevamo in se vojskujemo za nebesa. Rimski vojvoda Mári je imel vojsko s Cimabri. Svojemu sovražniku ravno nasproti se je vtaboril na takem svetu, kjer daleč okoli ni bilo nobene vode. Vojščaki so godernjali, da morajo žeje terpeti in mreti. Pelje jih na nek grič, in jim kaže bistro in merzlo vodo, ki se je vila ravno tam za taboriščem sovražnih Cimbrov: „Glejte, zakliče glasno, kdor je žejen, naj gre tje le in pije, kolikor se mu zljubi!“, Se ve, da to drugači ni bilo mogoče, kakor da vojščaki svoje dolžnosti zvesto dopolnijo, se serčno bijejo, nasprotne Cimbre zmagajo in odpodé. Tako imamo tudi mi, ako nas žeja po izveličanju naše duše, tudi mi imamo svoje dolžnosti zvesto spolnovati in se bojevati za nebesa. Saj je tudi Jezus vse storil in dopolnil, česar je bilo treba za naše zveličanje. Zatoraj je tudi na križu reči zamogel: „Dopolnjeno je.“ Ja usmiljeni Jezus! vekomaj ti bodi hvala, da si za nas vse storil, kar je bilo treba, da si nas odrešil! Dokončan je ternjev in križev pot, ki si ga nastopil v revnem hlevcu v Betlehemu in ga končal na hribu Golgata — na sramotnem, strašnem križu! Dokončano je delo našega odrešenja, pokoren si bil svojemu Ocetu do smerti, do smerti na križu, terpel si neskončnih bolečin in pretil svojo presveto kerv do poslednje kaplice: tako si naše dolžno pismo na križ pribil, si kači glavo sterl, in odperl vsem vrata nebeške! Hvaljen in češčen bodi vekomaj! Tako je Jezus vse dopolnil, kar mu je bil Oče nebeški naložil, nas zveličati; ravno tako moramo tudi mi zvesto spolnovati, kar je Oče nebeški nam naložil, da večno zveličanje dosežemo. Zatoraj spolnujmo vsak svoje dolžnosti pokorno in skerbno: ti grešnik zgrevaj, spovedaj in spokori se svojih grehov, daj še danes slovo svojim hudobijam, ogibaj se grešnih priložnost in poravnaj svoje krivice in pohujšanja! Bodi vnet in gorec za božje reči, ti merzli in mlačni kristjan; bodi ponizen in pohleven,

ti prevzetnež; dajaj rad vbogaine, usmili se ubogih vdov in sirot, ti skopec; bodi sramožljivega in čistega serca, ti nesramni nečistnik; bodi zmeren in kroti svoje meso, ti pijanec in požrešnež; bodi krotek in prijazen, ti jezavec in razbijavec, to delajte grešniki, to je vaša sveta dolžnost. Vi pa pravični kristjani prizadevajte si, še bolj goreče moliti, še zvestej Bogu služiti, še skerbnej svoje dolžnosti spolnovati, tudi nar manjše grehe še bolj studiti in se jih varovati in tako od dne do dne rasti na keršanski popolnosti, to delajte pravični kristjani, to delo je Oče nebeški vam naložil. Potem enkrat vsi lahko porečemo: Dopolnjeno je! — Bodisi delo tudi težavno, bodisi vojska tudi huda: težavniše ko je delo, boljše je tudi plačilo, hujša ko je vojska, slavnjejša je tudi zmaga, in slavnjejša ko je zmaga, lepša je tudi krona! —

7. Že je tretja ura popoldne, smertne britkosti sprehajajo Jezusa. Smertnih britkost enkrat tudi mi vsi okusimo. Kristjan! ki ti zemlja toliko sreče in veselja podaja, pa tudi ti, kteremu je zemlja le solzna dolina in mu golega ternja rodi, oba porečeta: „Dopolnjeno je.“ Grešnik, ki greh na greh nakladaš in že dolge leta v pregrehi živiš, pa tudi ti, ki se zvesto deržiš Jezusovega nauka in se skerbno varuješ vsakega greha, oba porečeta: „Dopolnjeno je.“ Kdaj pa pride tista imenitna ura, ko nam bo pri kraju vse posvetno — veselje in žalost; kdaj porečeš, kdaj ti: Minulo je, dopolnjeno je? Nihče ne ve, ne ure ne dneva, kdaj nas Bog pokliče, leto nam je usmiljeni Jezus povedal, da smert pride nagloma in skrivši kakor ponočni tat ob uri, ko si človek nar manj v misel vzame; zdravi smo danes in žalostni obhajamo spomin Jezusove britke smerti, pa ne vemo, ali vsi veselje velikonočnih praznikov doživimo! Kdo bo tedaj o tej britki uri tako sveto in srečno umerl, kakor Jezus? Že jame na križu umirati, že se bližajo poslednji zdihljeji, kar Jezus še enkrat prav močno zadiha iz celega serca in z velikim, terdnim glasom zavpije: „Oče v tvoje roke zročim svojo dušo;“ to izreče, glavo nagne in umerje. — Glejte, ljubi moj! tako umerje pravični! Kaj pa ti porečeš ob svoji smertni uri, ti terdovratni nespokorjeni grešnik. Alj se boš prederznil Boga imenovati svojega Očeta, tistega Boga, ki si ga tolikokrat, tako dolgo in tako strašno žalil? Ja grešnik

spominjal se boš svojega Boga, pa se boš tresel, ravno ta Bog je vso sodbo svojemu Sinu Jezusu izročil, ki je svojo kerv za te prelil, ti si ga pa s svojimi grehi le vnovič križeval in moril! Oh strah in groza! Veselje in sreča, čast in hvala pa tebi pobožni kristjan, ki zvesto služiš svojemu Bogu, in nosiš Jezusov jarm; že sedaj v življenju okusaš marsiktero serčno, dušno veselje in čutiš, da je Jezusov jarm res lahek in sladka njegova butara. Pa le poterpi in čakaj še malo časa, na smertni postelji, o poslednjih, pa tudi nar hujših težavah boš občutil, kako srečno in sladko je služiti večnemu Bogu: Tudi ti vesel porečeš: „Oče! v tvoje roke zročim svojo dušo;“ in angeli božji bojo prišli in ponesó tvojo dušo v veselje tvojega Gospoda: „Blagor mertvim, ki v Gospodu umerjó, kajti njih dela gredo za njimi!“

S k l e p.

Keršanski bratje in sestre moje! veliki petek je danes, stojimo pod križem Jezusovim, na katerim je danes umerl, umerl je, da mi večno živimo. Umerl je Jezus: solnce merči, zemlja se trese, skale pokajo, grobi se odperajo, mertvi vstajajo, zagrinjalo v tempeljnu se razpara, ljudstvo trepeti in si na persi bije! Mi pa stojimo pod križem in gledamo? Nak! Na kolena pademo, te hvalimo in molimo, o Jezus, ki si danešnji dan za nas na križu umerl! Te pa tudi prosimo, lepo te prosimo, utisni našim srcem svete nauke in svete stopinje, ki smo jih slišali in gledali na tebi, o Jezus! ta sveti postni čas! Oh usmiljeni Jezus razsveti in pomagaj nam hoditi po tvojih svetih stopinjah, in srečno priti k nebeškemu Očetul Amen.

Pridiga za sveto velikonočno nedeljo.

(Jezusovo ustajenje nam podpora in tolažba v življenji; govoril M. H.)

„Jezusa iščete Nacarenskega, ustal je, ga ni tukaj.“ Mark. 16, 6.

V v o d.

Ktero je veselo oznanilo, ki sem ga vam snoči pri božjem grobu zapel, in ktero so davi molžarji po dolih in gorah, od vasi do vasi, od fare do fare zelenim dolinam in

snežnim planinam oznanovali! To oznanilo je: Aleluja! Kristus je ustal od smerti! Ki je na križu med razbojnikoma umrl, ki je v skalnem grobu počival — on se oživi iz lastne svoje moči, in ustane spremenjen, lep in neumerjoč, zapečateni kamen in podkupljeni sovražni varhi ga ne morejo zadržati, angel z nebes odvali kamen, varhi padejo kot mrtvi, pobožnim ženam angel oznanuje: „Jezusa, kterega iščete, ni več tukaj, on je od smerti ustal. Aleluja!“

Ako pa je Jezus od mrtvih ustal, je res gospod življenja in Sin božji in resnica njegovo sv. evangelje, ako je Jezus sam svoje življenje dal in spet vzel, bo zamogel tudi obuditi vse, ki so zamerli in bo spolnil obljubo: „Pride ura, kjer bojo vsi, ki v pokopališčih spijo, slišali glas Sina božjega, in kateri so dobro delali, bojo iz njih šli v ustajenje življenja, kateri so hudo storili, v ustajenje obsodenja.“ Jan. 5.

Ako je Jezus od mrtvih ustal, bomo tudi mi enkrat od mrtvih ustali. Oh kako prelepa in presladka je ta resnica veselega ustajenja! Mi hočemo jo leto veliknočno nedeljo premišljevati, in sicer

„Hočemo spoznavljati, kako da nam je Jezusovo ustajenje podpora in tolažba v življenju! Poslušajte!

Razlaga.

Človeško življenje na zemlji, čeravno je težavno in revno, nam podaja marsikterega prav čistega in priserčnega veselja. Glej! mene veseli sivo nebo, ki zlato sonce na njem plava in mile zvezde miglajo, mene veselé visoke gore, kader jih juterno in večerno sonce pozlačuje, mene veseli sladko petje veselih pticic, ktere prelepo božjo hvalo sprepevljajo, mene veseli žlahtno polje, kjer se pridni ljudje trudijo, in kjer zlato žito raste, cveti in zori, mene veselijo pošteni ljudje, ki so prijazni, mirni, ponižni in usmiljeni in še drugega sladkega in čistega veselja najdem v tem posvetnem življenju. Pa, ali je posvetno veselje že vse zveličanje, ki je človeku primerjeno? Oh, kako redko pridejo take vesele ure v tem zemljenskem potovanju! in nar veseljšim, narjasnišim uram našega življenja se pridružajo rado temne ure žalosti, skerbi in bitkosti; marsikteri siromak le malo ve od veselih ur pove-

dati, veliko pa od rev, britkost in skerbi. Čemu je toraj človek vstvarjen? Da bi se trudil, terpel ali tudi nekoliko se veselil in potlej — v zemlji trohnel, strohnel in v nič se spustil?!

Kristjan moj! glej, Jezus Kristus, ki je na križu umerl in tretji dan od mrtvih ustal, Jezus Kristus, Sin božji in zveličar naš te zagotovi, da po tem revnem življenju te čaka večno življenje, da pride ura, kjer bo tvoje pokopano umerljivo truplo se sopeset z neumerljivo dušo sklenilo, oživelo, in spremenjeno, neumerljivo od mrtvih ustalo — tedaj se bo še le začelo pravo življenje, življenje brez truda, dela, brez žalosti in smerti; življenje večno srečno v hiši Očeta nebeskega. „Naš dom, uči sv. Pavl, je v nebesih, od kod dočakujemo našega zveličarja Jezusa Kristusa, kateri bo naše slabo in pozemeljsko telo premenil, in ga upodobil svojemu neumerljivemu telesu po oblasti, skoz katero si vse podverže.“ Fil. 3, 20. 21. O sveta, zdravega uka in sladke tolažbe polna resnica, nebeska resnica ustajenja našega života!

1. Ona nas opominja in spodbada, svoje telesa čiste hraniti, ne jih omadeževati in oskrunjevati z grehom.

Vse, kar živi na zemlji, je iz zemlje vzeto, in postane spet zemlja. Tudi telo človeško je vsemogočni stvarnik iz zemlje, iz persti vstvaril, pa ker mu je neumerljivo dušo pridružil, je tudi telesu neumerljivost podaril. Neumerljive so bile telesa prvih človekov v paradizu. „Bog je človeka neumerjočega stvaril, in ga je po svoji podobi storil. Po nevošljivosti hudiča pa je smert na svet prišla.“ B. mod. 2, 23. 24. V kazen greha je rekel Adamu: Ti se boš povernul v zemljo, iz ktere si vzet, zakaj ti si prah in v prah pojdeš nazaj.“ I. Moz. 5, 19. Telesna smert je kazen greha.

Prišel pa je Sin božji na svet, postal je človek, terpel in umerl za nas, rešiti nas greha in večne smerti in pridobiti gnado in dopadenje božje. Z gnado božjo nam je pa tudi neumerljivost života pridobil, in kakor je sam grob, strohljivost in smert premagal, in tretji dan častljivo od mrtvih ustal, tako bo tudi telesa pomertih, ki so v njegovi gnadi zaspali, enkrat zbudil nestrohljive, neumerljive in častljive, kakor sta bila Adam in Eva pred padcom v paradizu. — Glej! že vsa človeška podoba, kakor jo je Bog vstvaril, oznanuje, da je člo-

veški život povišan nad živalskim in k neumerljivosti poklican. Viš hodi človek, oko se najrajši proti nebu vzdiguje, ker je tam pravi dom njegov, človeško obličje je nar lepše, kar se na tem svetu more viditi, je ogledalo neumerljive duše in nosi znamenje svoje lastne neumerljivosti. O da bi ti o človek! prav spoznal in nikoli ne zabil te žlahtnosti svojega telesa, da bi ude svojega života, ki bo enkrat neumerljivo in nestrohljivo spremenjen ustal, tudi častitljivo in vredno rabil! Glej! letó tvoje oko ima enkrat veličastvo večnega trojno-edinega Boga gledati, ne oskrunuj ga z nesramnimi, z nečistimi pogledi. Glej! letá tvoj jezik ima enkrat vekomaj sprepevljati sladke nebeške pesmi, ne oskrunuj ga z lažnjivimi, pohujšljivi govori, z ajdovskim preklinjevanjem, z umazanimi pesmami! Glej letó tvoje serce ima enkrat sladkost večnega zveličanja uživati, o ne dopusti, da je zdaj nepokojno, nečedno gnejzdo sovražne jeze, zgrabljive skoposti, smerdljive nečistosti in slepega napuha! Naj bo tvoj život in vsi njegovi udje pohlevno in vredno orodje neumerljive po božjej podobi vstvarjene duše, naj dela tvoj život ne, kar meseno poželenje tirja, ampak, kar po sv. veri razsvetljena duša zapoveduje, in po ustajenju bota duša in život oba enako neumerljiva, večno zveličanje uživljala.

Ali pri posvetnem človeku se ravno na robe godi, meso zapoveduje, duša pa mora molčati; pregrešno meso gospoduje, po božjej podobi vstvarjena duša mu se pa v službo poda. Saj je vse neprecenljivo življenje marsikterega človeka le dolga, trudljiva služba poželječega mesa! Kaj si prizadevajo, kaj se trudijo marsikteri ljudje — za posvetno čast, ktera preide kakor juterna megla, ali za zaklade, ki jih rija in moli snedo. Drugi ne poznajo drugega cila in konca na tem svetu, kakor tihi lenobi, željam svojega trebuha služiti, ali zoper šesto zapoved sladnosti uživati, ktere zlo po Sodomi in Gomori smerdé. Pa kaj bo v dan ustajenja ž njimi, ki so napravo božjo preobrnili in le željam svojega mesa služili? Ustali bojo tudi oni, pa ne v zveličanje — „ustali bojo vsi, uči sv. Pavl, pa ne vsi spremenjeni.“ Ustalo bo nepokorno meso neumerljivo in pojde prekleti človek z dušo in s telesom v večno pogubljenje.

Ne zabi nikoli kristjan! da ti je Jezus ustajenje života pridobil, pa naj služi tvoj život in njegovi udje neumerljivi duši, po naukih Jezusovih se posvečevati, naj bo tvoj život čisto prebivališče bogaboječe duše — in ustal boš po duši in telesu neumerljiv in pojdeš, kamor je Jezus, pervina jih, ki bojo ustali, šel pred teboj.

2. Verna resnica, da bo Jezus Kristus, ki je častljivo od mertvih ustal, tudi naše trupla k večnemu življenju zbudil, nas tolaži in polajša v nar britkejših urah našega življenja, nam je močna tolažba in ohladilo v nar večej revi, težavi in bolečini.

Nar bogatejši, nar srečnejši mož svoje dežele se je štel pobožni Job. Imel je 500 volov, glej! sovražniki so mu je poropali in hlapce pobili, imel je 5000 ovec, glej! ogenj od neba je posnel ovce in pastirje, imel je 300 kamel, pa Kaldejci so mu jih odgnali, in hlapce umorili; imel je čverstih sinov in čverstih hčer, pa glej! ko so v neki hiši pri mizi sedeli in veselo jedli in pili, priburi vihar, potrese hišo na vseh štirih stenah, hiša upade in pokoplje sinove in hčere Jobove. Ko so se nesrečnemu očetu take nesreče naznanovale, molil je: „Gospod je dal, Gospod je vzel, češčeno bodi ime Gospodovo.“ Verh teh nesreč je Job hudo zbolel, hude gobe, boleči turi in kraste so ga obsule, od vertinca do pete ni imel zdravega kraja; sedel je na gnoju in s črepinoj gnjilobo glodal od svojih turov. Lastna žena njegova zasramuje ga zadeli njegovega zaupanja na Boga; pobožni mož moli in govori: „Ako smo dobrega prejeli iz božjih rok, zakaj bi ne imeli jemati tudi hudega?“ — Kje pa je vzel sveti mož v svojej nadlogi tako stanovitnost in poterpežljivost? Poslušajmo, kako da je sam se tolašil: „Vem, da odrešenik moj živi, in da tudi jaz bom zadnji dan iz zemlje ustal in — bom v svojem mesu (v tem životu) vidil Boga zveličarja svojega.“

Kristjani, bratje in sestre moje! storite, kakor poterpežljivi Job, in spominjajte se v svojih revah, težavah in bolečinah veselega ustajenja. Kadar te silovitno ubožtvo in britka skerb nadležuje, s čem se živiti in oblačiti — misli: Kaj bi mi pomagala vsa obilnost posvetna, ker jo moram skoraj zapustiti! Ako svoje ubožtvo zavolj Jezusa in voljno nosim,

mi bo enkrat novo telo dal, ki gladu in žeje in druge potrebe ne bo čutilo. Kadar te huda bolezen zadeva in goreče bolečine tvoje telesne moči spodjedajo, ali kader tvoj život od terdega dela in starosti vsahnuje, o ne žaluj zavoljo strohljivosti in nečimurnosti svojega telesa, pomisli: Skoraj bo tvoje utrudeno truplo v grobu se spočilo; in pride mlado jutro sodnega dne, bo ta tvoj život zopet ustal mlad, zdrav, močen in nestrohljiv. Zato utolaži se, revni, bolni, stari prijatelj moj! Lepo govori sv. Krizostom: „Prašam te, kristjan moj! ako bi že star bil, bolehen in slab, in bi moral še v revnem ubožtvu zdihovati, prišel bi pa eden, ki ti obljubi, da te bo zopet omladil, v lepega in čverstega spremenil, in te na tisuč let za mogočnega in bogatega kralja postavil, kjer boš mogel v miru, veselju in obilnosti živeti: povej mi, ali bi ne za kratki čas vsem mukam in težavam voljno se podal, pridobiti si ž njimi tisuč leta golega veselja in gole sreče?! Glej! Kristus, zveličar nebeški, obljubi ti še zlahtnejše reči, kraljestvo, ki ni tega sveta, temuč nebeško krono, katero ne boš le tavžent let, temuč vekomaj nosil.“ O kristjan! kaj bi ne imel vse storiti in terpeti zavolj častitljivega ustajenja in večnega zveličanja, v katero boš po ustajenju poklican!

S k l e p.

Kristus je ustal od smerti, Aleluja! Ta resnica se oznanjuje danes od vseh pridiznic, in poje pred vsemi oltarji — in v našem sercu se veselo oglasuje druga resnica: Aleluja, tudi mi bomo enkrat od mertvih ustali, spremenjeni po podobi Jesovi. Ako bojo pa naše telesa neumerljive in častitljive od smerti ustale, o častimo sami svoje telesa, ne oskrunujmo jih z grehom in služimo tukaj z dušo in s telesom tistemu, ki nas bo enkrat zbudil. Terpimo tudi voljno vse bolečine in težave, ktere tukaj naše telesno življenje zadevajo; kader bomo od smerti ustali, ne bo več težave, ne bolečine, ne smerti več, temuč večno veselje in nebeško zveličanje! Amen.

Pridiga za velikonočni ponedelek.

(Učenca sta ljubila Boga in bližnega; govoril g. †.)

„Dva iz med Jezusovih učencov sta šla ravno tisti dan v terg, z imenom Emaus.“
Luk. 24. —

V v o d.

Žalostno in otožno je bilo naše serce, kader smo pred tremi dnevi Jezusa v duhu spremljali iz Jeruzalemskega mesta na goro Kalvarijo in smo tamkej gledali, kako na križu visi preboden na svojih svetih rokah in nogah, kako tamkej neizrečene bolečine terpi, dokler je vse dopolnjeno, dokler svojo glavo nagne in — umerje! O kako je takrat žalovalo serce Marije po svojem ljubem Sinu, kako so žalovale vse dobre duše za Jezusom, kako je žalovalo tudi naše serce! Pa žalost je minula, dnevi žalovanja so pretekli — naše serce se zopet veseli: Jezus je od smerti ustal. Premagal je smert, pekel in hudiča; vzdignil se je iz groba in dopolnilo se je, kar je sam naprej povedal. Prikazal se je Mariji Magdaleni — vidil ga je Simon Peter, vidila sta ga tudi učenca dva, od katerih nam pripoveduje današnje sv. evangelje. Prav lepa je ta prigodba prav lep je pa tudi izgled, ki nam ga dajeta učenca Jezusova. Mi vidimo in se učimo, koliko ljubezen sta ona dva imela:

1. do Boga, in

2. do svojega bližnega; kako je njuno serce polno bilo te svete ljubezni. Da bi se tudi naše serca vnele od take svete ljubezni, vam hočem zgled Jezusovih dveh učencov pred oči postaviti in vas zbujati, da ta njun lep izgled posnemate. K časti ustajenja Jezusovega želim govoriti, vi pa zvesto poslušajte! —

Razlaga.

1. Kako veliko ljubezen sta ta dva učenca, od katerih nam sv. evangelje pripoveduje, do Boga, do Jezusa v sercu imela, to nam spričujejo tisti pogo-
vori, ki sta jih po poti imela, tista žalost, ki sta jo

zavolj Jezusove smerti občutila: Nista mogla dalej ostati v tistem mestu, kjer sta zgubila svojega ljubeznivega Gospoda in učenika; nista mogla dalej tamkej biti, kjer je Jezus tolike bolečine prestal. Podala sta se iz mesta na deželo, v bližni terg Emaus sta potovala, da bi tamkej svojo veliko žalost nekoliko pozabila, potolažila. Celi pot se od Jezusa pogovarjata, od njegovega življenja, od njegovih svetih nauk, od njegovega terpljenja in britke smerti. In ker sta do Jezusa toliko ljubezen imela; jima je tudi Jezus veliko ljubezen skazal, kakor nas že tega sveto pismo zagotovi, ker pravi: „Jaz ljubim tiste, kateri mene ljubijo.“ Prip. 8, 17. Veliko ljubezen in čast jima je skazal. Zakaj k njima se je pridružil in prijazno ž njima govoriti začel. „Njih oči so bile zadržane, da ga nista spoznala“; pa Jezus jih vendar začne tolažiti, jim začne govoriti, kako potreba je bilo, da je terpel in tako skoz terpljenje šel v svojo čast; jima razlaga vse preroke, ki so že veliko sto let naprej govorili od terpljenja Njegovega, in jima tako priserčno govori, da se je njuno serce od veselja topilo. Tako lepo jima je Jezus to ljubezen povernil, ki sta jo do Njega imela. Ta dva učenca nista ljubezni imela do tega sveta, nista greha in hudobije v svojem sercu nosila, nista se pogovarjala od praznih reči, ampak goreča ljubezen do Jezusa je v nju sercu kraljevala; od Njega sta se pogovarjala celi pot, v Njega so njune misli in besede bile obrnjene, kakor usta po navadi od tega govorijo, česar je serce polno.

Kristjani moji! tudi vi se večkrat kam na pot podaste in se večkrat v kaki tovaršiji znajdete; prašam vas: kake pogovore pa vi imate, od koga se pa vi pogovarjate, ali so vaše besede tudi take, iz katerih bi se znalo spoznati, da Boga iz celega serca ljubite? — Ali se tudi pogovarjate radi od Boga, od Jezusa, od njegovih nauk, od njegovega življenja, od njegove svete cerkve? Oh da bi se pač to godilo, da bi se po izgledu teh dveh učencov tudi vi radi in veseli od Jezusa in božjih svetih reči pogovarjali! Tako bi se Jezus tudi vam pridružil na vaših potih, bi se na nevidno vižo tudi pri vas znašel v vaših tovaršijah in bi bil zmirom pri vas, kakor je on sam obljubil, rekoč: „Kjer bota dva ali trije v mojem imenu zbrani, tam sem jaz v sredi med njimi.“ Mat. 18, 20.

Ali kaj pomaga, ker se vi le tako po redkem od Boga in njegovih naukov pogovarjate, ker tako malo na Jezusa mislite, ker le rajš iposvetne, prazne, in tolikokrat tudi pregrešne pogovore imate; tako kažete, da Jezusa iz celega serca ne ljubite; zatoraj pa v vaših tovaršijah Jezus ni pri vas. Oh glejte, glejte, da bo Jezus zopet prijatelj vaš! — Kader učenca dva po poti gresta, jima Jezus začne sveto pismo in vse prerokovanje razlagati. Zopet sta pokazala svojo veliko ljubezen do Boga. Z veseljem sta ga poslušala, ni se jima predolgočasno zdelo, akoravno jima je celi pot samo od božjih reči govoril. „Kdor Boga ljubi, kdor je iz Boga, besedo božjo z veseljem poslušaj“, sam Jezus govori; zatoraj sta tudi ta dva učenca s tolikim veseljem poslušala, kako jih je Jezus po poti učil. Sama sta potem, ko sta ga spoznala, rekla: „Ali ni bilo najno serce goreče v nama, ko je po poti govoril in nama pisma razlagal?“ — Kako je pa z vami, ljubi moji! ali kaj kažete tudi skoz to svojo ljubezen do Boga, da radi in veseli njegovo besedo, njegove nauke poslušate? —

Oh veliko je takih mlačnih in merzlih kristjanov, ki jim za besedo božjo nič ni mar, ki na Jezusove nauke nič ne porajajo. Oh varite se take mlačnosti! Poslušajte radi tiste nauke, ki vam jih namestniki božji v Jezusovem imenu oznanujejo. Beseda božja je veseli glas iz nebes, je veseli glas, ki nas v nebesa kliče, ki nas vabi, priti tje k Jezusu; zatoraj jo radi poslušajte, pa tudi svoje življenje tako ravnajte, kakor ona vas uči. Tako bote ljubezen imeli do Boga in do Jezusa, ki vas bo enkrat v večno veselje pripeljala.

2. Učenca dva na poti pa dasta tudi lep igled od ljubezni do bližnega. Ljubezen do bližnega se posebno kaže skoz djanje usmiljenja, skoz dobre dela, ki se bližnemu na duši in telesu skažejo. To sta prav lepo dopolnila tudi učenca dva, od katerih v današnjem svetem evangelju beremo. Kader pridejo do terga, kamor sta bla učenca namenjena, se je delal Jezus, njihov tovarš, kakor bi hotel dalej iti: ona dva pa tega ne pripustita. Rekla sta: „Ostani pri nama; glej večer se že dela in dan se je nagnil“; kam hočeš še dalej iti? — In na njih besedo je ž njima šel. Lepo mu postrežeta in večerjo pripravita. Ali ker sta nad tim ptujcem dela milosti, ki Bogu

toliko dopadejo, skazala, ker sta popotnika sprejela, ker sta lačnega nasitila in žejnega napojila; tako jima pa tudi to ljubezen z velikim veseljem poverne. On se jima je spoznati dal. Pri lomljenju kruha sta ga spoznala, sta spoznala, da Jezus je bil, ki ju je po poti spremil, da Jezus je, ki sta mu tako prijazno postregla. — Ali komaj sta ga spoznala, je že tudi zginil spred njih oči. —

Veselega serca še tisto noč v Jeruzalem gresta, da bi svoje še nevedne brate podučila, da je Jezus resnično od smerti ustal, da bi dvomeče brate zagotovila, da Jezus zopet živi, da bi žalostne brate potolažila z veselo novico, da se je jima Jezus po poti prikazal, ker jima je pisma razlagal in tudi ž njima v hiši bil. Glejte, tako ljubezen sta dva učenca do svojega bližnega imela. Pa komaj sta hotla to povedati, jima tudi drugi učenci nasproti pravijo: „Gospod je res ustal, in se je prikazal Simonu.“ In tako so se veselili učenci Jezusovi, ker so zvedeli, da Jezus, njihov ljubi učenik zopet živi. —

Učimo se tudi mi, ljubi kristjani! od učencov Jezusovih, bližnega ljubiti, kakor sami sebe, bližnemu skazovati dobrote na telesu, in na duši njegovi. Kar homo našemu bližnemu, našim nar slabšim bratom ali sestram storili dobrega; to homo storili samemu Jezusu. In Jezus nam bo vse to z nebeškim plačilom enkrat povernil; zakaj resnične so njegove besede, ker pravi, da tisti, ki drugim usmiljenja skazuje, tudi pred Bogom enkrat usmiljenja dosegel bo.

S k l e p.

O naj tedaj tudi v našem sercu prava, čista ljubezen gori do Boga — do Jezusa in Marije; pa tudi prava, keršanska ljubezen do našega bližnega; tako homo po smerti tudi tje prišli, kjer se pri Jezusu in Mariji in vseh zvoljenih vekomaj veselili bomo! Amen.

Pridiga za I. nedeljo po veliki noči.

(V čem obstoji terpljenje nepokojne vesti; gov. J. F. v G.)

„Mir vam bodi!“ Jan. 20, 21.

V v o d.

„Mir vam bodi.“ Te besede so bile navadno voščilo, s katerim je Jezus po svojem ustajenju svoje učence nagovarjal in pozdravljaj. In sej tudi boljšega in koristnišega prvoščiti jim ni mogel od sv. miru. Kaj pomaga človeku imeti in uživati vse posvetno, če miru, posebno pa miru z Bogom nima; če je grešnik, če mu vest pokoja ne da? Imamo pa mir z Bogom, smo sred preganjanja in zopernosti srečnejši od plemenitaša, zagrešenega bogatina, ki nima ne po noči ne po dne pravega miru. „Mir z Bogom presega vse dobrote“ po besedah sv. Paula. Le brumni kristjani pa zamorejo imeti mir z Bogom, mir vesti. Da pa mi mir vesti ohranimo, ktereга smo skoz velikonočno spoved dosegli, ali da ga zopet dosežemo, če se nismo še zagrešeni z Bogom spravili, hočemo danes premišljevat;

V čem obstoji terpljenje nepokojne vesti. — Bog bodi z nami!

Razlaga.

Grešnik je nesrečen mučenec; zakaj vest mu očita njegove hudobije, — spomin na pravično sodbo božjo ga z grozo polni; in ravno v tem spominu in očitaniu vesti obstoji njegovo strašno terpljenje.

1. Pervo, kar grešniku vest očita, je: Ti si grešil, ti si vedama in prostovoljno greh doprinašal, si nalašč božjim nar modrejšim in nar svetejšim namenom nasproti ravnal, si njegovo neskončno dobroto z gerdo nehvaležnostjo povračeval; si na sebi božjo podobo, po katerej si vstvarjen, popačil, in si se Bogu nedopadljivega in večne kazni krivega storil. O rad bi se on s tem tolažil, da se njegova vest moti, pa nemogoče je, zakaj spoznati in reči mora: Da, res je, kar meni vest očita. Rad bi se s tem izgovarjal in svojo vest tolažil, da ni tako hudo mislil, da ni popred hudobije svojega dela tako na tanjko spoznal, in da je prenašlo in nepremišljeno ravnal. Ali tudi to upanje, svojo vest upokojiti, je prazno, zakaj

ona ga prisili spoznati: Da, vedel sem prav dobro, da bom svojega Boga in Gospoda in nar boljšega Očeta žalil skoz to delo, katirega bi se bil lahko ogibal in vendar sem ga doprinesel! O nespametni grešnik, zastonj si prizadevaš, svojo vest skozi take prazne izgovore upokojiti; zmirej te ona sili in sili, da svoje hudobije sam sebi obstati moraš, zakaj ti veš, kaj si storil, in kakor bi rad, ne moreš tajiti.

Iz tega spoznanja svojih hudobij pa izvira sramota, sramota pred Bogom, sramota pred sam sebo. Grešnik se hoče skriti pred Bogom in pred sam sebo, toda on občuti, da tega ne more. Bog ga kliče skozi vest, kakor nekada našega pervega očeta Adama: Kje si?! Povsod se mu misel na Boga vrinja; ako ravno noče se vendar nanj spominja, in vsakikrat občuti on očitjanje: Kaj si storil? Zanaprej si še bolj prizadeva na Boga nič več misliti, in opušča torej molitev, zanemarja sv. maše, ogiba se božje besede in vsega kar ga na Boga spominja. Al zastonj, toljko hujše in strašneje mu vest očita: Kje je tvoj Bog? kaj si zoper njega storil. Zdaj hoče grešnik na svoje hudobije celo pozabiti; toda tudi te ga po vseh njegovih potih spremljajo. Pripoveduje se od nekega človeka, ki se je otroka umorivši v nek samostan podal, se vestnega očitjanja rešit; toda, ker tudi v tem tihem mestu mu za prelati ni bilo, je šel naravnost k sodniku se vmoritve zatožit, in si sprosi, da ga k smerti obsodijo. Nesrečen si res, grešnik! ne pred Bogom, ne pred vestjo bežati ne moreš. Ona te povsod spremljata.

Še več, tudi hude nasledke njegovih hudobij vest grešniku očita. Poglej ubijavec mertvo, kervavo truplo tajistega, katirega si ob življenje pripravil; poglej revno, žalostno udovo, poglej zapuščene sirote, katire si ti nesrečne storil; njih zdihovanje, njih britke solze spričujejo pred ostrim sodnikom zoper tebe. Poglej zapeljivec nedolžnosti, poglej terpljenje revne duše, katiro si ti ob čednost in nedolžnost pripravil; ti si jo na pot hudobije pripeljal, jo potem osramoten zapustil in jo v pekljenski brezden treščil! Poslušaj! kako zdaj svojo zgubljeno nedolžnost objokuje! kako se kesa, da ti je lahkomišljeno verjela, kako se ona milo ozira proti prebivališčem pravičnih, katire so za njo zaperte; in potem še taji svojo hudobijo, če moreš? In taka je z vsakim grehom. Človek kaj si storil? kakšno nesrečo si si nakopal? To, kar je Bog Kajna uprašal, upraša nepokojna vest vsakega grešnika. — O kakšno,

terpljenje mora grešnik občutiti, pri takem očitaniu. Zavalj tega si želijo taki hudobneži, da bi s truplom vred tudi duša umerla; ali zastonj! živeti morajo, terpeti morajo, terpeti tukej ali v večnosti — in toliko strašneje v večnosti, če prave pokore ne delajo. Oh ta pogled v večnost, kako strašen je za grešnika! kakšna groza mora njega spreleteti, kadar se na pravično sodbo božjo spomni.

2. Čez hudobneže bo prišla jeza božja brez vsega usmiljenja; Bog njim bo poplačal, pravi sv. pismo. To grešnik občuti, on ve, da ga Bog sovraži; on ve, da se z njim več spraviti ne more, če ostane, kakoršen je. On občuti, da ne sme več od Boga usmiljenja pričakovati; občuti, da je Bog njegov sodnik, katiri vse ve, katiri nar skrivnejše kote njegovega serca prejišče, katiri ne more go-ljufan biti; občuti, da ga bo Bog po svojej neskončni pravici sodil, in nič mu spregledal. On je enak hudodelniku, ki nima upanja, da se bo zamogel pravici odtegniti: Kakor ta v vednem strahu živi, da ga bo pravica v roke dobila, tako tudi grešnik občuti strah pred božjo pravico. — Toliko večji pa je še strah grešnika, ker ve, kakšno sodbo, da bo pravičen sodnik čez-nj sklenil. Bolj za gotovo, kakor nar grozovitniši umorivec ve grešnik, da ga čaka smert, smert svoje duše, večno pogubljenje, peklenski ogenj. O kako se trese v ječi zapert hudodelnik pred mečem pravice! Kadar se dan približa, ob katirem bo obsojen, kako on trepeče, kadar nar manjše šumenje pri vratih svoje ječe zasliši, kako obledi, kadar se vrata njegove ječe odprejo, in ga peljejo, da sodbo čez-nj skle-nej! Ali kaj je strah hudodelnika proti temu, ki ga grešnik občuti, kadar se na večnost spomni. Ljudje umorijo samo telo in sej umreti moramo tako vsi; ali Bog pa telo in dušo na vekomaj po-gubi. Kadar smert, oznanovavka božje pravice, pride, grešnika pred božjo sodbo peljat, kdo zamore popisati, kdo povedati, kak-šen strah, kakšne težave on takrat občuti, kako se boji, trese in trepeče in obupuje? Ne, noben drug, kakor tisti, ki se je v ena-kem žalostnem stanu znašel. Ali zamore biti kaj grozovitejšega kakor v smertnih težavah za gotovo vedeti, da večna smert, večen ogenj — pekel na umirajočega čaka? Ne, ne, gotovo ne.

Tudi ve grešnik, da s posebno sodbo precí po smerti telesa še ni vse dokončano. On ve, da bo konec sveta na sodni dan vpri-čo vseh ljudi sojen. Takrat bo pridružen drugim njemu enakim hudobnežem in bo stal v svojej gnjusobi, v obličju celega človeštva

od vseh zaničevan, od vseh obsojen, od vseh zaveržen na vekomaj. On sam bo spoznal sodbo božjo za pravično, se bo sramoval in svoje doprinešene hudobije preklinjal. Kaj mora hudodelnik občutiti, kadar bo vpričo toliko ljudi s smertjo kaznovan? Kaj pa so ti občutki v primeri s tajistimi, katire bodo na sodnji dan zaverženi imeli. O gotovo! o resnično! strah pred pravično sodbo božjo ne da grešniku svoje vesti umiriti. Če mi tedaj vse to premišljujemo, tako vidimo, kako rešnično je, da: „Hudobneži nimajo nobenega miru, nobenega pokoja,“ da je res nesrečen mučenec, ker mu vest očita njegove hudobije — in ga spomin na pravično sodbo božjo z grozo polni, kakor smo dans premišljevali.

Sklep.

Kristjani! res, grozovitno preganjajo doprineseni grehi človeka. Ali pa bomo mi zavolj tega obupali, če nas storjene pregrehe tako strašno strašijo? O nikar ne, ljubi moji! nikar ne; zakaj ravno zato je Kristus veličastvo svojega Očeta zapustil in se na zemljo podal, da išče kar je bilo zgubljeno, da grešnike k pokori pripelja in zveliča. Če tedaj hudobnež svoje hudobije zapusti in se k Bogu spreoberne, bo on njegovo dušo zopet oživil, zakaj on noče smerti grešnika ampak, da se spokori in večno živi. Ako nas tedaj naši grehi strašijo in nam pokoja ne dajo, recimo torej s kraljem Davidom; Usmili se me, o Gospod, po svoji neskončni milosti, in po velikosti svojega usmiljenja, izbriši mojo hudobijo; zakaj jaz spoznam svojo hudobijo, in moja pregreha je zmirej zoper mene, Tebi samemu sem grešil in pred tvojim obličjem sem hudobijo doprinesel. Operi me od mojih pregeh, daj mi čisto serce. Ne zaverzi me spred svojega obličja in ne zaničuj mojega zgrevanega serca, ampak vzemi ga v dar za moje pregrehe. Doprinašati hočem s tvojo gnado in pomočjo dela pokore, kakor jih tvoja sv. postava tirja; Bodi le meni zopet milostiv, in vzemi me zopet za svojega otroka. — Jezu Kriste usmili se nas! Amen.

Pridiga za II. nedeljo po velikinoči.

(Jezus je nar boljši pastir; gov. J. S.)

„Jaz sem dober pastir.“ Jan. 10, 11.

V v o d.

Pogosto najdemo v svetem pismu starega zakona, da se obljubljeni Mesija pastir imenuje, in sicer dober pastir, ki popelje svoje ljudstvo v obljubljeno deželo, ki bode pasel svojo čredo na dobrih pašah, in skerbel, da bi ktera ovčica konca ne vzela. Kako lepo prerokuje Izaija 40, 11. od zveličarja: Kakor pastir bode pasel svojo čredo, v svoje naročje bode vzel jagneta in na svoje krilo jih vzdignil. — Pri preroku Ecehielu beremo 34, 23. „Obudil bom edinega pastirja čez nje, da jih bode pasel, in po ravno tem preroku 34, 11 Bog govori, da hoče on sam kot pastir pasti Izraelce, ker so jih zapustili njih vlastni pastirji. Ti pastirji so bili judovski učenički, katerim je Bog njih nezvestobo očital. Na te obljube opominja Jezus svoje poslušavce v današnjem svetem evangelju, in jim daje na znanje, da je že prišel tisti čas, da bojo pastirji zapustili svoje ovce, da se bode Bog sam potegnil za nje, in pastirja poslal, ki jih bode ljubeznivo pasel; in ravno te obljubljeni pastir, hoče Jezus reči, sem jaz. — Ostanimo tudi mi danes pri tej lepi priliki od dobrega pastirja in preišljujmo:

- a) zakaj Jezus sam sebe pastirja imenuje;
- b) zakaj se dobrega pastirja imenuje, in
- c) po čem on vse druge dobre pastirje daleč presega?

a) Bila je navada pri Judih, učeničke in predstojničke ljudstva pastirje imenovati, ker imajo za blagor svojih podložnih ravno tako skerbeti, kakor dober pastir za svojo čredo skerbi. Takega skerbnega pastirja je Bog po preroku Ecehielu judovskemu ljudstvu poslati obljubil. Ker se je pa Jezus sam pastirja imenoval, se je spolnilo to prerokovanje, in lahko bi Judje spoznali iz teh njegovih besed, da je on obljubljeni Mesija.

b) Jezus se je tudi po vsi pravici: dober pastir imenovati mogel, zakaj od obljubljenega pastirja je bilo prerokovano, da bode jagneta vzel v svoje naročje, in na svoje krilo jih vzdignil, to se pravi: ves usmiljen bo do njih, posebno skerbel za nje in serčno jih ljubil. — Kot dober pastir govori Gospod po preroku Ezechiju 34, 16. „Poiskal bom zgubljeno, nazaj pripeljal, kar je bilo pregnano, obvezal, kar je zlomljeno, poterdil, kar je slabo, obvaroval, kar je debelo in močno, pasel jih bodem po pravici.“ — Gotovo je takšen v resnici dober pastir. Ali se pa ni vse to spoznalo na usmiljenem Jezusu? Ali niste že tolikokrat slišali, kako ljubezniv in dobitljiv je bil do vseh ljudi, kako prijazno je jih vabil poslušat njegove besede, kako je klical: Pridite k meni vsi, ki ste obloženi in zapuščeni, jaz vas hočem poziviti; kako je neki dan ves truden še pustil otročiče k sebi priti, da jih je blagoslovil, kako je grešnike sprejemal in sam očitno pričeval, da je za to prišel, da bi iskal in zveličal, kar je bilo zgubljeno. Jezus toraj je vse storil, kar je bilo prerokovano od tistega pastirja, kterega je Bog poslati obljubil. Toraj se je tudi dobrega pastirja imenovati mogel.

c) Pa Jezus ni samo dober pastir, ampak on presega daleč vse druge dobre pastirje. Dobri pastirji so bili v stari zavezi vsi očaki in preroki, vsi dobri kralji in duhovniki in vsi modri učenci; v novi zavezi pa so vsi dobri vladarji, vsi dobri duhovniki, vsi modri in pobožni predstojniki ljudstva — dobri pastirji. Pa vse te dobre pastirje Jezus daleč presega,

1. ker pozna svoje ovce. On sam je djal: Jaz poznam svoje. Pa kako jih pozna? Vsi drugi pastirji poznajo znotranje svojih ovčic le po zunajnih znamenjih, in se v teh lahko motiti morejo. Jezus pa vidi vse njih misli, on se nikdar ne more zmotiti. „Nobena stvar ni skrita pred njim, vse je očitno pred njegovimi očmi“, uči apostel Pavl Hebr. 4. — On pravi tudi: „Poznam svoje — kakor pozna mene Oče“; to se pravi: Poznam vse, ki so izvoljeni k večnemu življenju, jaz sem jih izvolil in to gnado jim tako vtisnul, da je nikoli ne bojo zgubili; poznam izvoljene vseh časov, po vseh krajih, med vsemi narodi, v roci jih imam in nihče jih ne more

vzeti iz mojih rok. — Ali moremo si tedaj misliti večje nesreče, kakor slišati iz njegovih ust strašne besede: „Ne poznam vas!“ Kdo bi se straha ne tresel pri ti besedi, pravi sv. Avguštin: „Ti misliš, da si ovca, Bog pa tebe kot kozla pozna.“ Zato ljubi kristjani, ne sodite nikogar, ne zaničujte nikogar, zakaj le Gospod sam svoje pozna. Pa tudi ne moremo si misliti večje sreče, kakor te, če nas Bog za svoje spozna. Kaj ti pomaga, naj te poznajo vsi ljudi, če pa Jezus tebe ne pozna? — In kaj bi tebi škodovalo, akoravno bi te nihče ne poznal, če te le pozna tvoj dobri nebeški pastir? —

2. Jezus presega vse druge dobre pastirje tudi po tem, da ga poznajo njegove ovce. Kdor pa pozna Jezusa, pozna tudi Boga samega, ker on sam pravi: Če mene poznate, poznate tudi mojega Očeta. Jan. 14, 7. Kdor pozna Jezusa, pozna samo resnico, modrost in svetost, pozna pot, življenje in vir vse tolažbe in vsega veselja. Kje najdeš tako pobožnega učnika, ktereга poznati bi tebi toliko pomagalo? Zato pravi apostelj Pavl: Menim, da je vse le zguba proti visokemu znanju Jezusa Kristusa, Gospoda mojega. Fil. 3, 8. — Kaj bi ti pomagalo poznati vse modre in imenitne ljudi sveta, če bi pa Jezusa ne poznal? Kakor je od Jezusa spoznan biti začetek zveličanja, je Jezusa poznati pripomoček k zveličanju. Kje najdeš učnika na tem svetu, od ktereга moreš reči: „Poznam, in ker ga poznam, bom zveličan!“

Od Jezusa pa moreš reči: Ker ga poznam, bom zveličan; če pa njega ne poznam, ne morem upati zveličanja.“ Pa le tedaj moreš reči, da Jezusa poznaš, če ga ljubiš, če si mu pokoren, če ga častiš in le njemu živiš. O koliko nam še manjka, pa bomo Jezusa prav poznali. Kako malo jih je, ki si prizadevajo njega prav spoznati, kako veliko pa nasproti, ki se trudijo vse razun Jezusa poznati.

3. Naj bolj pa presega Jezus vse druge dobre pastirje po tem, ker je dal svoje življenje za nas. On sam pravi: Svoje življenje dajem za svoje ovce. Take ljubezni ne more imeti nobeden drug učenik, če bi jo ravno imeti hotel. Sv. aposteljni, sv. škofi in duhovniki so bili in so dobri pastirji, tudi oni so merli in merjo za svoje ovčice, pa oni niso mogli več dati, kakor to življenje, ktero bi tudi tako bili zgubili,

ker so tedaj umerli, so le svoje življenje iz ljubezni prikrajšali, pa niso dali svojega življenja, ker ga niso mogli ohraniti za se. Umerli so oni tudi v svoj lastni prid, ker so zavolj svoje smerti prišli v nebeško kraljestvo. Slednjič so pri svoji smerti le en del svojega življenja dati mogli, ker ni ga človeka na svetu brez greha, in tedaj tisti del življenja manjka, kterega so v grehu preživeli, kterega bi tudi mogli Bogu darovati. Jezus pa ni moral umreti, in ako bi ne bil hotel umreti, bi bil svoje življenje ohraniti mogel. Jan. 5, 16. 10, 18. Prostovoljno tedaj ga je dal, nikar v svoj prid, ampak v naš prid ga je dal, ker ni dosegel skoz svojo smert, kar bi ne bilo že prej njegovo. Dal je čisto nedolžno življenje, celo svoje življenje je živel za nas, za naše zveličanje, in še zdaj daja svoje življenje za nas, ko se pri sv. maši nekervavo svojemu nebeškemu Očetu v odpuščanje naših grehov daruje, in v presv. rešnjem telesu našo dušo živi k večnemu življenju.

S k l e p.

O kako dobrega pastirja imamo, ljubi kristjani! Poslušajmo vselej njegov glas, če nas vabi in kliče. Poklical nas je prvokrat pri sv. kerstu, pridružil nas tedaj svoji čredi. Pa ljubeznivi pastir nas tudi tedaj ni zapustil, če smo ga mi zapustili v svoji slepoti. Klical nas je skoz našo vest, skoz ginljive besede pridgarjev in spovednikov, skoz opominjevanje staršev in dobrih prijateljev, nevtrudljivo nas je iskal skoz boleznin in križe, in ko nas je našel, je vzel zgubljeno ovčico na svoje rame, omil nas je naših pregreh, napolnil naše serce z nebeško tolažbo in spet nazaj pripeljal k svoji čredi. Bodimo, ljubi moji, zmiram pokorne ovčice našega dobrega pastirja, prizadevajmo si njega zmiram bolj in bolj spoznati, da bo tudi on nas za svoje ovčice spoznal, in da ne bomo na strašni dan sodbe postavljeni na levo stran kozlov, ampak na desno njegovih ovčic, in da bomo zaslišali vesele besede iz njegovih ust: „Pridite izvoljeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta!“ Amen.

Kerščanski nauki.

XXXII. Glej katekizem: „Od pridig in popoldanske službe božje.“

V v o d.

Druga cerkvena zapoved nam zapove, da moramo ob nedeljah in zapovedanih praznikih sveto mašo pobožno slišati. Alj samo sveto mašo slišati, še ni zadosti: ampak tudi pridigo in kerščanski nauk moramo po nedeljah in praznikih slišati; zakaj pridiga in keršč. nauk se šteje k prvemu delu sv. maše; zatorej je vsak kristjan dolžen, tudi v nedeljo in zapovedan praznik pridigo in keršč. nauk slišati, kateri drugo cerkveno zapoved izpolniti hoče. Zatoraj vam hočem pokazati:

1. Da smo dolžni pridige in keršč. nauk poslušati;
2. Kako smo jih dolžni poslušati.

Razlaga.

Naša dolžnost je, pridige poslušati: 1. Ker se v pridigah in keršč. navkih božja beseda oznanuje in razlaga. 2. Ker je malo takih ljudi, kateri bi bili v resnicah sv. vere že zadosti poučeni, da bi jim torej treba ne bilo, kerščanskih navkov več poslušati. Taki so redki, alj jih pa tudi čisto nič ni. Zakaj v mladosti se ne more nobeden vsega naučiti, kar mu je od sv. vere znati potreba; takrat je še pamet preslaba, in ni v stanju, vsega še zastopiti. Zatorej se mora v poznejih letih še zmirom učiti kerščanske resnice, ktere so mu k zveličanju potrebne, vedeti. Človek se nikolj ne izuči; ni takega človeka na svetu, da bi mu nobenega navka več treba ne bilo; zatorej je tudi dolžnost vsakega kristjana, še zmirom se učiti, še zmirom poslušati pridige in kerščanske navke, v kterih se nam kažejo in razlagajo tajisti navki, tajiste resnice svete vere, ktere moramo znati in verovati in po njih živeti, če hočemo zveličani biti. Zakaj smo še dolžni, ob nedeljah in praznikih pridige poslušati? — Zato, ker nam sam Jezus zapove, besedo božjo poslušati. On je svoje aposteljne in učence po svetu razposlal in jim zapovedal, vsem narodom Njegove svete navke oznanovati. „Pojdite in učite vse narode,“ jim je rekel. Mat. 18, 19. Pa tudi narodom je zapovedal, aposteljne poslušati; zakaj rekel jim je: „Kdor vas posluša, mene posluša, kdor pa vas zaničuje, mene

zaničuje.“ Luk. 10, 16. Jezus hoče, da bi vsi ljudje k spoznanju resnice prišli in zveličani bili, zatorej tudi zmirom pošilja svoje namestnike, ki v Njegovem imenu oznanjujejo Njegove navke. Kaj ne, da so dolžni vam pridigovati? Pa glejte, ravno tako ste tudi vi dolžni, njih pridige poslušati. Vaši duhovni pastirji bi Jezusovemu povelju nasproti ravnali in grešili, ko bi ne hoteli pridigovati: ravno tako bi pa tudi vi Jezusovemu povelju nasproti ravnali in grešili, ko bi ne hoteli božjih navkov poslušati. Ko bi nam pa tudi Bog zapovedal ne bil, Njegove božje besede poslušati, bi jo vonder imeli poslušati že zavolj svojega lastnega dobička. Beseda božja nam ja nar večo dobroto skaže. Ona nas uči pravi pot proti nebesom; ona nam pove, kaj moramo storiti, česa se varovati, če hočemo že na tem svetu, kolikor je mogoče, srečni biti; ker pa na tem svetu popolnoma srečni biti ne moremo, nam pa kaže proti nebesom in pravi, da tamkej nas čaka čisto veselje in sreča stanovitna in nas prime za roko, in nas pelja po tisti stezdi, po kateri v nebeško deželo priti zamoremo. Glejte, koljka prijateljica nam je tedaj beseda božja in navk Jezusov, ker le po tajistem večno zveličanje doseči moremo. Beseda božja je več vredna, kakor premoženje celega sveta. Glejte ljubi moji! Kako skerbno in pridno se človek kakega dela, kakega rokodelstva uči, s katerim si upa svoj kruh služiti in si pomagati ksrečnemu življenju na tem svetu. Pa sreča tega sveta le kratek čas terpi. Še sto let ne preteče, in nič več človeku ne pomaga rokodelstvo, kterege se je v svoji mladosti tako pridno učil, nič več mu ne pomaga časno premoženje, ki si ga je z rokodelstvom pridobil. Sreča pa, ki čaka pravičnega kristjana unkraj groba, v svetem rajju je večna in nikolj ne bo minula. Kako skerbno in pridno bi se imel človek še le tajistega dela učiti, s katerim si zna večno neminljivo srečo v nebesih prislužiti! In tega dela nas uči božja beseda, ker nam pripoveduje, kaj je prav, kaj je greh; kako se mora dobro delati, kako pa se hudega varovati. Kdo bi tedaj ne hotel božje besede poslušati, ako želi v nebesa priti! Beseda božja nam je k zveličanju tako potrebna, kakor Jezusova smert na križu. Zastonj bi bila Jezusova kri prelita za nas, ko bi Njegovih navkov ne poslušali in po tajistih ne živeli. Vsak tedaj spozna, kako je dolžnost vsakega kristjana, besedo božjo v pridigah in keršanskih navkih zvesto poslušati. Morebiti pa kdo reče: Kaj jaz sem dobro podučen, sem

že prileten, meni ni več treba že toliko skerbno keršanskih navkov poslušati. Alj to bi bila velika zmota, kaj takega misliti. Tudi odraščeni, dobro podučeni kristjanom je potreba pridige poslušati. 1. Ker tako radi kerš. resnice pozabijo, če jih pogosto ne slišijo. 2. Ker človek tako rad opusti, kar je storiti dolžen, če ga nobeden k temu ne opominja in ne priganja k dobremu. Potreba je besedo božjo poslušati: tajistemu, ki še v sveti veri zadosti podučeni ni, da se bo naučil, kar mu je treba vedeti k zveličanju. Potreba je dobro podučeni besedo božjo poslušati, da potrebnih navkov ne pozabijo. Potreba je božjo besedo poslušati; pravičnim kristjanom, da se v dobrem še bolj vterdijo in stanovitni ostanejo. Potreba ja nar bolj potreba je pa, božjo besedo poslušati, grešnikom, da svoj nevaren stan spoznajo, da se iz grešnega spanja prebudijo, in se za časa poboljšajo, da se ne pogubijo vekomaj. Glejte, ljubi kristjani! kako potrebno je tedaj vsem, besedo božjo skerbno, zvesto in z veseljem poslušati, ker nam iz tajiste toljke gnade in dobrote izvirajo! Zdaj pa ne vem, alj bi se zavolj vašega poslušanja božje besede veselil alj pa žaloval. Veselim se, ker vas več del še rado in zvesto posluša božje navke ob nedeljah in praznikih. Alj žalovati pa tudi moram, če vidim, kakor je pa tudi več takih slabih kristjanov med vami, ki jim za besedo božjo čisto nič ni mar; ki se takrat, kader je pridiga alj kerš. navk, le zunej okolj cerkve pomikajo, pogovarjajo in še tako druge motijo in pohujšajo. Zadosti žalostno je, da se takih grešnikov nikjer ne manjka! Ali od tega vam nočem več govoriti! — Samo to vam še hočem povedati:

2. Kako se mora beseda božja poslušati, če hočemo iz tiste dušen dobiček imeti. Hočemo iz pridig in keršanskih naukovi pravi dušen dobiček imeti, moramo 1. svoje serce pripraviti za poslušanje božje besede, kakor sejavec poprej zemljo pripravi, jo izorje in porahlja, potem še le seje, da se seme prime in sad rodi; tako moramo tudi mi pred pridigo iz svojega serca vse posvetne skerbi in hude nag-njenja odpraviti, in njivo svojega serca mehko storiti, da se ga bo seme božje besede prijelo, na stanovitno zemljo

padlo, in tudi sad rodilo. Vselej moramo pred pridigo takole misliti: Zdaj hočem na vse drugo pozabiti in vse svoje misli le na to obrniti, kar bo Jezus govoril skoz namestnika; te besede si hočem k sercu vzeti in si jih globoko vtisniti. 2. Moramo vselej pred poslušanjem besede božje svetega Duha za razsvetljenje prositi, da bi to zastopili, kar se nam bo oznanovalo, in po zaslišani besedi božji Boga za pomoč in gnado prositi, da bi mogli tudi storiti, kakor smo podučeni bili. 3. Moramo besedo božjo s pravo vero in sveto častjo poslušati, in toraj iz pridigarjevih ust svete nauke, kakor iz samih Jezusovih ust prejemati; zakaj pridigarji učijo vpricho Boga in namesto samega Jezusa Kristusa. S koliko vero in koliko častjo bi pač Jezusa poslušali, ko bi v človeški postavi med nas prišel in nas učiti začel, kakor je nekdan na Judovskem učil! Pa glejte, mašnike vam pošilja namesto sebe, da vas v njegovem imenu učijo; ali jih ne bote tedaj z živo vero in sveto častjo poslušali? — „Kdor vas posluša, je rekel Jezus svojim apostelnom, mene posluša; kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje.“ Luk. 10, 16. Kar tedaj pridigarja govoriti slišite, ne mislite, da je človeška beseda, beseda božja je, nauk božji, kterege nam je Jezus na svet prinesel, da bi po njem živeli in svojo dušo zveličali. 4. Moramo zvesto, skerbno, zamerkljivo poslušati, da si vsaj nekoliko naukov zapomnimo in v serce vtisnemo. Kaj pomaga pri pridigi biti, svoje misli pa Bog ve kje imeti. 5. Moramo to, kar slišimo, na se, ne pa na druge obračati. Vsak naj le na samega sebe gleda; zakaj vsak bo sam od sebe rajtengo dajal. Med poslušanjem božje besede se zmirom sami sebe opraušujemo, ali smo tako živeli, kakor nas beseda božja uči, ali pa ne. Če nam pa vest očita, da nismo, precej sklenimo pa zanaprej po zaslišani božji besedi živeti. Če nam vest pove, da smo to že storili, kakor nas učijo, pa Boga natihoma hvallimo, da nam je dal gnado, po njegovi besedi živeti, ter ga prosimo, da bi nas tudi zanaprej varoval grehov, katerih ostudnost in hudobija se ravno popisuje, in ohranil v čednostih, katerih lepoto in imenitnost pridigar ravno priporoča. — 6. Moramo besedo božjo z hvaležnim sercom poslušati, tisto

večkrat premišljevati, posebno ob času skušnjave in si na vso moč prizadevati po zaslišani besedi tudi svoje življenje ravnati; zakaj brez tega nam beseda božja nič ne pomaga. Ne, kateri postavijo slišijo, pravi sv. apostel Pavl, ampak le kateri jo dopolnijo, so pri Bogu pravični.⁴ Rim. 2, 13.

S k l e p.

Tako tedaj, ljubi kristjani! pridige in kerš. nauke z veseljem poslušajte, in sad vam bodo rodili za večno življenje! Pa tudi popoldansko božjo službo morate zvesto obiskati, ktera obstoji v večernicah, v keršanskem nauku, v sv. roženkrancu, v litanijah in v žegnu s svetim rešnjim telesom. Celi dan je nedelja in zapovedan praznik Bogu posvečen dan; torej se mora tudi celi dan v božjo službo in v božjo čast obrniti. Predpoldne pridite k sv. maši in pridigi, popoldne h keršanskemu nauku in litanijam, zvečer pa tudi doma molite sveti roženkranc skupej na glas in pobožno; to molitev cerkva božja svojim vernim posebno in priserčno priporoča, ker se skoz to lepo molitev Jezus in Marija časti. Tako storite; tako bote drugo cerkveno zapoved na tenko izpolnili; bote ob nedeljah in zapovedanih praznikih Boga prav častili, pa tudi za svoje neumerjoče duše prav skerbeli. Amen.

Nauk od gnade božje.

(Dalje.)

c. Zavolj greha smo bili božji sovražniki. — Ker je Bog nar svetejši, mora po svoji svetosti greh, kjer in nad komurkoli ga najde, sovražiti, in sleherna stvar je pred njegovim obličjem gnjusoba, ktera je z grehom oskrunjena; in ker je on večno nespremenljiv, se mu mora tudi stvar z grehom oskrunjena večno ostudna in sovražna zdeti; zakaj sama od sebe se večno ni vstani očistiti, Bogu dopadljivo storiti, in se v število božjih prijatlov prestaviti. O kako žalosten in strašen je tak stan: svojega stvarnika — vsegamogočnega Bogu sebi sovražnika imeti, zraven pa misel, večno ne biti v stanu, si

ga kdaj v prijatla storiti! Lejte, kar pa človek večno iz svoje moči storiti ne more, to stori posvečujoča gnada božja, kakor hitro jo prejmemo: ona nas ne oživi, ona nas ne opraviči samo, temuč Bog nas z njo v število svojih ljubih prijatlov sprejme. O kako neizrečena in nezapopadljiva sreča bi nam bila že ta, ko bi nas Bog le v svoje služabnike iz svojih so-vražnikov pre naredil; že ta čast je višja, kot vse pozemeljske kraljeve ali cesarske časti! Ali on, kateri v milosti, kot v drugih lastnostih ne pozna meje, je k časti svojega služabnika s posvečujočo gnado še čast svojega prijatla pristavil. „Jaz vas posihmal ne bom več hlapcev imenoval: temuč sem vas prijatle klical.“ Jan. 15, 15. Kaj, ali človek, ki je nič in po grehu manj kot nič, ki je le večne pogube vreden, ali človek bo v čast božjih prijatlov povzdignjen? Še se ne moremo prečuditi, kar iz sv. pisma zvemo, da je Bog Abrahama prijatla svojega imenoval, ako ravno je bil na dobrih delih bogat; ne moremo se prečuditi, da je Bog blagovoljil se z Mozesom tako pogovarjati, kakor koli se prijatelj s prijatlom meni. To so prav posebne pa silno redke gnade, kakoršne je Bog nek-daj le možem prav posebnega zasluženja in velike svetosti dodelil. V novi zavezi pa, ktera se zaveza gnade imenuje, je ta čast božjega prijateljstva vsem vernim kristjanom s posve-čujočo gnado božjo dodeljena. O presrečni kristjan, ki to ne-beško čast že zdaj imaš, in jo čislati znaš! Ko je David v živo premišljeval čast in srečo, ki jo izvoljeni v nebesih vži-vajo, kjer z Bogom kraljujejo, je ves ginjen zdihnil Ps. 138, 16: „Kako častiti so meni tvoji prijatli o Bog! njih gospostvo je silno mogočno postalo.“ Ali ravno to se zamore izgovoriti tudi od svetnikov, ki še na zemlji živé, saj so oni božji prijatli, ki imajo pravico do božjega kraljestva in do nebeške časti, saj se njih gospostvo nekako s tem v Bogu začne, ker stan služnega s častjo božjega prijatla zamenijo: in to stori Bog v njih s svojo posvečujočo gnado.

d. Zavolj greha je bila zaveza ljubezni med Bogom in grešnim človekom raztergana. Brezen je bil med Bogom nar svetejšim, in med njemu nepokorno stvarjo, med grešnim človekom, nezmeren. Z grehom je prišel človek pred božjimi očmi v versto zaverženih angelov, in kakšna družba

bi zamogla biti med Bogom in grehom? Pa tudi za ta nesrečni stan človekov je našla božja modrost, ki vse voljno poravna, sladko in prijetno zavezo, se z grešnim človekom po njega očiščenju zopet tesno združiti; in ta prijetna zaveza ljubezni, ki človeka z Bogom združi, se imenuje — „posvečujoča gnada božja.“ — Od nje sv. Pavel tako govori: Rim. 8, 14. „Zakaj, ktere koli božji Duh vodi, so otroci božji. — Zakaj vi niste prijeli Duha služnosti, da bi se zopet bali, ampak vi ste prejeli Duha posinovljenih otrok, po katerem klicemo: Aba, Oče.“ To zavezo ljubezni, posvečujoče gnade božje, imenuje prav lepo sv. Pavel posinovljenje božjih otrok, in s to besedo posinovljenja pokaže, kaj gnada božja na dalje v naši duši dobrotljivega in častitega doprinaša. Ali pa tudi zapopadete, kaj beseda posinovljenja božjih otrok pomenja? Le poslušajte, hočem jo vam razložiti.

Veliko milost nam dobrotljivi Bog dodeli, ki nas s posvečujočo gnado v število svojih prijatlov sprejme. Že ta čast se ne da ne popisati, ne izreči. Pa njegova ljubezen do človeka gre še dalej, on nas, ki smo smerti vredni, sprejme v svoje otroke, in nas s tem posinovljenjem nekako svojega veličastva vdeleži — Če namreč človek kakega otroka posinovi, nad njim ne more nič pre narediti, mu ne more svojih lastnost vdeliti, ob kratkem, kar mu je dati v stanu, so le unanje reči. Če pa Bog koga posinovi, ali v svojega otroka sprejme, je to vse drugač: Bog namreč z našo dušo svojo božjo natoro sklene, in nas s svojo častjo ogerne. Torej sv. Ciril pravi: „V to čast smo ne le s samo gnado, temuč od Boga samega, ki v nas prebiva povzdignjeni.“ In ta čast je tolika, da se sme nekako od človeka reči, kdor gnado božjo ima, da je pobogovljen. In to resnico nam sv. Duh po Davidu izgovori: „Jaz sem rekel: Vsi ste bogovi, vi vsi ste otroci nar višjega.“ S posinovljenjem nam tedaj Bog ne da golega imena svojega otroka, ne le kakih drugih vidnih ali nevidnih darov, temuč samega sebe, kot Jezus uči, rekoč: Jan. 14, 23. „Ako kdo mene ljubi, bo moje besede deržal, in moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla in prebivališče pri njem vzela.“ — To uči sv. Pavel z besedami: Rim. 5, 5. „Božja gnada je izlita v naših serciah po sv. Duhu, kteri nam je dan.“ To izlivanje pa

ne pomenja le golega dodeljenja znamenja gnade, temuè pomenja posebno pričujoènost božjo, in tesno združenje božje nature z našo dušo — To uèi in modro izgovori nek uèenik tako: „Ko bi Bog tudi ne bil povsod, bi vender gotovo v taki duši stanoval.“ Oh le pomislite, kakšno èast, kakšno sreèo nam Bog po gnadi dodeli, ker nas ž njo posinovi. Torej se od nje reèi zamore; „Ž njo vred sem pa vse dobro zadobil, nezmerno bogastvo iz njenih rok.“ Mod. 7, 11.

e. Zavolj greha je bil èlovek ostudnost pred Bogom in pred angelom božjim — Greh oskruni sleherno pametno stvar neizreèeno pred oèmi nar svetejšega Boga; greh je clo toliko popolnoma stvari božje, kot so bili angeli, v gerde peklenke pošasti spremenil. Tudi èloveku je vso njemu dano lepoto odvzel in ga je z neznano ostudnostjo ogernil. Ali tudi to ostudno obleko mu Bog s posveèujoèo gnado sleèe, in ga s tako lepo ogerne, da bi èlovek poln zavzetja sam nad seboj stermel, veselja omèdled, ko bi se vidil, s tako lepo obleko, da ni le zavolj svoje lepote veselje angelov, temuè da se sme reèi, Bog sam je v njegovo lepoto zaljubljen — Nekteri sveti oèetje pravijo, kadar izlagajo tele besede sv. pisma: „Bog je èloveka po svoji podobi in enakosti stvaril,“ da ima èlovek dvojno enakost z Bogom. Pervo imenuje sv. pismo podobnost in ta v tem obstoji, ko je èlovek od Boga po natori prejel um in voljo kot jih tudi Bog ima, da zamore z umom Boga spoznati in z voljo njega ljubiti . . . Drugo pa imenuje sv. pismo enakost, in pod to besedo je zapopadena posveèujoèa gnada božja, s katero je Bog že o stvaritvi èloveka obdaroval, in ktera èloveka božji lepoti in popolnamosti še le bolj podobnega stori, kot pa po natori prejeti dar uma in volje, in torej se enakost imenuje. Zakaj Bog je nestvarjena lepota sam v sebi, posveèujoèa gnada božja je pa studenec iz njegove lepote, in sicer nar žlahtniši, nar bolj popolnoma studenec od same lepote božje na dušo èlovekovo. Torej se ni èuditi, da ta gnada božja èloveka s èudapolno lepoto obda in ožlahtni, da ga ne stori le Bogu podobnega, temuè nekako enakega: „Bog je èloveka po svoji podobi, in po svoji enakosti stvaril.“ Da Bog našo dušo, kadar ji posveèujoèo gnado dodeli, s posebno lepoto, kakor z neko nevidno in vso duhovno obleko iz hiše svoje nestvarjene lepote ogerne, nam Jezus sam milo in zapopadljivo v priliki od zgubljenega sina dopo-

veduje. „Nekdo je dva sina imel. Mlaji sin mu reče: Oče! moj delež mi dajte, kolikor mi ga gre. In oče jima je premoženje razdelil. Nekaj dni potlej je mlaji sin vse pobral, in od doma šel v daljni kraj, in je po razujzdanem življenju vse premoženje zapravil. Ko je vse zagnal, je v tisti deželi velika lakota vstala. Tudi on je začel pomankanja terpeti. Ponudil se je nekemu gospodarju v službo, ki ga je na pristavo svinje past poslal. Ali v njegovi službi je veliko lakoto terpel, rad bi bil otrebke jedel, ko bi mu jih bil kdo ponudil. Vse je šel in djal; „Koliko najemnikov mojega očeta ima kruha zadost, jaz pa tukej lakote merjem! Vzdignil se bom, in se k očetu povernil, porečem jim: Oče, pregrešil sem se nad nebom in nad vami! Nevreden sem vaš sin imenovan biti, le za svojega najemnika me vzemite!“ Na pot se je spravil, k očetu se povernil. Od deleč ga oče ugleda, milo se mu stori, na proti mu teče, objame ga in kušne. Sin je začel: Oče grešil sem v nebo in v vas! Več nisem vreden vaš sin imenovan biti! Oče pa svojim služabnikom reče: Urno prinesite nar lepše oblačilo, preoblecite ga, perstan mu nataknite, in obujte ga.

Kdo je namreč zgubljeni — zapravljivi sin kot grešni človek, ki je po grehu zapravil ljubezen, prijaznost božjo, in pravico do nebes; obleko nedolžnosti pa je vso ognjusil, raztergal. Če se vendar s skesanim, ponižnim in zatertim sercom k Bogu poda, če v ponižnosti svoje grehe spozna, je Bog zvest, in mu zopet svojo posvečujočo gnado podeli, mu s svojo milostjo ostudno obleko pregrehe sleče, in ga na duši z novo obleko svoje posvečujoče gnade obleče. — Tudi sv. Tridentinski cerkveni zbor od gnade božje tako govori, in pod zgubo zveličanja vernim kristjanom v resnico verovati ukaže: „Gnada božja ni samo tista milost, po kateri se odpuščanje grehov zadobi, temuč je neka naši duši vtisnjena lastnost božja, kakor neka posebna bliščoba in luč, ktera vse madeže naših duš zbríše, duše pa toliko lepše in svitlejše stori.“

Ako ravno se pa lepota s posvečujočo gnado božjo obdaruwane duše ne zamore s telesnimi očmi zagledati, nam jo je vender Bog, nam od nje saj nekoliki zapopadek dati, kakor v zerkalu in v podobi nekako pokazal. Pokazal nam jo je nad Mozesom. Mozes je bil od Boga pravičen spoznan; ž njim se je Bog prav po domace pa od obličja do obličja pogovarjal, in ga je s svojo gnado obdaroval. S svojo posebno prijaznostjo in z gnado obdaro vanega ga

je hotel Izraelcom odkazati. II Moz. 34, 29. „Kadar ga je iz gore Sinaj spustil, je nesel Mozes dve tablji pričevanja, in ni vedel, da je njegovo obličje z žarki obdano zavoljo pogovora z Gospodom. — Ker so pa Aron in Izraelski otroci Mozesovo obličje z žarki obdano vidili, so se bali k njemu približati se. Oni so tedaj Mozesovo obličje, kadar je vun šel, z žarki obdano vidili, ali on je svoj obraz pokrtil, ko je k njim govoril.“ — Kakor je Bog no-tranjó svitlobo in lepoto s posvečujočo gnado obdarovane duše z unanjó telesno svitlobo nad Mozesom Izraelovemu ljudstvu naznamoval, jo je nam še vidniši po Jezusu odkazal, in sicer pri tisti priložnosti, ko je Jezus vzal seboj Petra in Jakoba in Janeza, in jih je peljal na visoko goro, kjer se je pred njimi spremenil, da se je njegov obraz svetil, kakor solnce, in so njegove oblacila postale bele kakor sneg: kar je aposteljne že tako močno in pri-jetno vtisnilo, da bi se bili radi vsemu svetu odpovedali, le samo toliko prijetnost oči vzivati, kar se iz Petrovih besed spozna: „Gospod! dobro nam je tukej biti; ako hočeš, naredimo tukej tri šotore, tebi enega, Mozesu enega, Eliju enega.“

Listnica.

Iz Celovca. Pač srečna si, prelepa Lavantinska škofija; vsako leto zaslišiš večkrat sveto pa serčno besedo svojega nar višjega pa-stirja in očeta!

Svitli knezoškof Anton Martin so spet razposlali dva pastir-ska lista, enega v slovenskem in drugega v nemškem jeziku. Imajo skerbni oče le dve dehantiji čisto nemške v svoji občirni škofiji, in vendar jim napravijo poseben pastirski list, skerbni pastir tudi ene ovčice — bodi si nemška ali slovenska — ne zanemarja, vsem je pravi pastir, ki dá življenje za svoje ovčice. Knezoškof Anton Martin ne pripuščajo svojim nemškim duhovnom, da bi slovenski pastirski list na svojo pest prestavljali po nemški, pa tudi svojim slovenskim duhovnikom ne zaukazujejo, nemški pastirski list prevstavljati na slovensko; vse ovčice naj slišijo pristne in prvotne besede duhovnega očeta in višjega pastirja, Slovencom govorijo slovensko, Nemcom pa nemško. Oh kako bodo po celi široki Lavantinski škofiji vseh vernih ovčic serca gorele in se vnamale, ko se bo pastirski list po vseh cerkvah oznanoval. Res globoko do živega bodo segale resne pa mične be-sede višjega dušnega pastirja, in z božjo pomočjo rodile obilno sve-tega sadja. V slovenskem pastirskem listu pravijo knezoškof: „Ker

me za gostivnike in za goste močno skerbi, naj sveto postno besedo povem, kaj bi naj gostivnice bile, pa po navadi niso — česar se imate po gostivnicah deržati, česar varovati, da Bog žaljen in duša pogubljena ne bo. Potem kažejo štiri poštene sestre, ktere bi naj stregle v vsaki keršanski gostivnici: prijaznost, ona popotne in potrebne ljubeznivo sprejemlje in jim pošteno postreže, naj se v kučijah pripeljejo ali pešec pridejo; — snažnost, ki je draga pri vsaki hiši, in naj več v gostivnici velja; — pravica, ki se krivičnega dobička kakor ognja varuje; — in bogaboječnost, ki se greha bolj varuje kakor ognja. Vse je tako jasno, mično in serčno, da človeku spreleti vse žile in kosti.

Kamo sreče, ko bi vsi kerčmarji se zvesto deržali teh svetih naukov! Ta pastirski list si oskerbite, ljubi slovenski kerčmarji, denite ga pod zlato remico, in obesite ga na steno pod sv. britko martro, kajti resnične so besede višjega pastirja: „Blagor mu, kdor te besede posluša in v svojem sercu ohrani, gotovo jih bo še na smertni postelji vesel.“ —

Ravno tako lep in imeniten je nauk, ki ga nahajamo v nemškem pastirskem listu. Tu se govori od svete lampice domače pobožnosti. Res domača pobožnost in molitev je po naših hišah že redka, zatoraj je tudi ta beseda dospela o pravem času. Naj pred kažejo višji pastir: v čem naj obstoji hišna ali domača pobožnost“, potem: „kdaj bi se imela opravljati“, dalje: „kako koristno je, opravljati domačo pobožnost“ in slednjič pokažejo: „kako bi se zamogla ta zanemarjena sveta navada spet ponoviti in vpeljati?“ Tudi ta list bi ne imel v nobeni keršanski hiši ne manjkati: vernila bi se stala domača pobožnost in molitev, vernila bi se pa tudi stara poštenost in sreča. Bog daj!

Iz Celovca. Oče Radecki — Slavjan rojen na Českem — je za nas Avstrijance preimeniten; zatoraj dopustite mi, da k temu, kar je „Slov. Prijatelj“ o njem povedal, še pristavim. Bere se v nemškem časopisu „Sonntagsblatt.“ — Da maršal Radecki ni Boga pozabil, in se na smert vredno pripravljal, dokazujejo priče, ki so vidile, kako pobožno in ponižno je že lansko leto, ko je zbolel, v Veroni se od ondotnega škofa z zakramentom sv. rešnega telesa previditi dal, in ginljivo je škofa z solznimi očmi prosil, mu kmalo zopet sv. rešno telo za dušni mir in krepost podeliti. Nja posledne dni pripoveduje vojniški duhovnik, ki je zmirom pri njem bil, takole: V nedeljo pred božičem sem v njegovem poslopji (Villa reale) sveto mašo bral, pri kateri je častiti maršal vsako nedeljo in praznik se ponižno in pobožno zadržal. Po sveti maši grem k njemu se mu priklonit. Ko se ž njim pominjam, mi med drugim tudi pravi, da zlo želi na novega leta dan se spovedati, in sv. rešnje telo sprejeti, po tem me tudi na božični praznik h kosilu povabi. — Na božični dan je že tako slab bil, da

je pri kosilu le malokrat besedico govoril. Drugi dan je pri sv. maši zademal; in ko ga general Šteger zbudi, se vstraši in žaluje, da je pri sveti maši zaspal; žalosten pristavi, ne vem, kaj je to, da se mi zmirom dremlje. Še tisti dan ga hudi kašel poprime; bili so tistokrat neprijazni oblačni dnevi, hitro da se je bil prehladil. Na večer 30. decembra je že bil tako slab, da smo se clo bali, še tisto noč bo nam umerl. 31. so me k njemu poklicali, da bi ga naklonil, se spovedati. Ročno grem, in ko v izbo stopim, ga v stolu najdem, v kojem se je po izbi derčal. Priklonim se mu, in rečem, da sem prišel, in sem pripravljen, nja voljo spolniti. Odgovori mi, ne danes, jutre je novo leto, jutre želim. Oficirji pa, ki so okoli njega stali, so mi priklinili, naj ga naklonim za danes. Djal sem: Prosim ponižno, spovejte se danes, ker sem zato prišel in sem pripravljen. Prijazno mi maršal odgovori: No pa naj bo, vas ubogam. Vsi pričujoči so sedaj odstopili, on se pa ponižno in pobožno spove. Potem pridejo zopet vsi noter, in popleknejo okoli maršala, ko ga obhajam. Ni se mogel zavolj prevelikih bolečin v nogi ničesar premakniti, sedé mirno v sto'u je svoje roke vzdigoval. Pri spovedi je bil pozabil kapico z glave vzeti. Ko ga obhajam, se spomne, da je pokrit, njo hitro z glave vzame, in ponižno sv. hostjo povzije. Potem so vsi pričujoči očenaš klečé in na glas molili in tudi maršal z njimi. Celi dan je bil potem vesel in clo lahko govoril, zvečer pa mu je huje prihajalo. Drugega januarja zvečer je vsem pričujočim oficirjem roko poljubil, se zahvalil, da so mu zmirom zvesti bili in njih praša, če so že vsi za toti mesenc plačilo dobili. 3. je večidel spal in svojega sina ali vnuka za roko deržal, in ni nič govoril. Popoldne smo le še dihati čuli; 4. ravno tako do 5. zjutrej. 5. zjutrej je začel težej dihati in ob pol osmih smo vidili, da se smert bliža. Vsi so bili k njemu poklicani, 10 minut je še dihal, in $\frac{3}{4}$ 8 je sapa čisto zaostala. Njegov zvesti zdravitel Vurcian je zerkalo pred usta deržal, pa nobene rose ni bilo viditi, duša je že bila truplo zapustila in se v večnost podala.

J. K. bogosl.

Iz Gradca 3. marca. J. P. Dragi „Prijatelj!“ Ali poznaš preč. škofa Baraga v Ameriki? Terd Kranjec je, kaj ne? „Se ve da“, mi praviš, kakor da bi to kej obče znanega bilo. Temu vendar ni taka, poslušaj, hočem ti dokazati, da se motiš. — Ko je škof Baraga pred nekterimi leti svojo domovino na Kranjskem obiskal, je bival potem nekoliko časa tudi tukaj v Gradcu. Neko nedeljo je pridigal v tukajšni stolni cerkvi. Pravijo, da kej lepo je pridigal, pa samo nemščina mu ni bila gladka, precej pri prvi besedi se mu je poznalo, da ni rojen Nемеc, je „Vindisher“ ali „Kraner“. In vendar, — zares prečudno —, sem pred kratkim v nekterih nemških novinah bral, da Baraga je nek „ein Deutscher.“ — O zvižaja! Da bi odkrito in po pravici rekli, da je Baraga Slovenec, pa rojen na Kranjskem, ki spada

med nemško-slavjanske dežele nemške zveze! Tako pa je koj — Nemeč, Nemeč! —

— „Novice“ (glej 8. list) so že oznanile, da je 29. jan. v Jarenini v štaj. slovenskih goricah umerl čast. g. Janez Zadravec, mlad in verl duhovnik, kteremu je tudi njegov nekdanji učitel, znani slov. pesnik g. Fr. Verbnjak žalostinko zapel. Pa mislim, da boš rad tudi Ti, dragi „Prijatelj“ daroval majhen prostorček svojega blagega serca za njegov spomin, če ti povem, da je bil rajni vseskoz pobožen, za Boga in njegovo čast ves vnet duhovnik. Hiša božja mu je bila čez vse; vedno in neutrudljivo se je za nje olepšanje poganjal, in se še tega na smertni postelji zvesto spomnil. Kej lep dar je položil rajni zraven svojega serca na altar Večnega; sporočil je lep denar (koliko, ne vem) za popravljanje une stare kapele sv. Mihajla zadi za cerkevjo v Jarenini, v kteri je kakor ljudstvo poveda, sv. Metod sv. mašo bral, ko je, v Rim potoval. Po takem bi se znalo vresničiti obhajilo tisučletnice sv. Cirila in Metoda v Jarenini, od ktere je v 29. listu l. Novic g. prof. Terstenjak govoril. Pač lepo hvalo bi tamošnjemu veličast. kanoniku in tehantu Čepeju vedeli, ko bi skerbili, da bi se iskrena želja rajnega in vseh Slovencev izpolnila, in ko bi o svojem času od popravljene kapele in potem od obhajila tisučletnice kej slišati dali. — Rajni je bil blaga dušica, za to mu naj bo lahka slov. zemljica. —

Z Bogom zdaj, dragi „Prijatelj“, drugokrat kaj več, ako ti je všeč? (Lepo, lepo prosimo! Vredn.)

Iz Reke. O. A. V. Najte, da Vam nekaj o tukajšnih postnih pridig omenim. Kot drugi Ninivičani Jonas-a, tudi našega mesta prebivavci verno poslušajo svoja dva postna pridigarja P. Franceta Smole rojenega Šplitčanina, ki ilirski, in P. Jožefa Boldouta rojenega Milaneza, ki talianski pripoveduje. Obadva sta mniha sv. Franciška manjših bratov obsluženja, rejenca države dalmatinske sv. Hieronima imenovane. Krepko jima teče božja beseda iz ust, zato ju tudi obadveh jezikov štovatelji radi poslušajo. Velika množica ljudstva se vidi vsako sredo, petek in nedeljo približati v jutro ob 11. uri k talianski, in za podne ob 4. uri k ilirski pridigi.

Ker pa je stara navada, vsak petek zavoljo pobožnosti, ktero tukajšno ljudstvo do čudežnega sv. križa ima, ki se v podružnici svetega Vida že več sto let hranuje, britko terpljenje preljubega Zveličarja razlagati, nam P. Smole pretežko razlago in smert križanega Sina božjega prav krepko in ganljivo razlagajo. Razun lepih dogmatiskih in moralnih predmetov, ki jih obadva v svojih pridigah učita, se ne sme zamolčati čista slovenščina v dalmatinsko-ilirskem narečju, ktera kot gladko maslo omenjenemu P. Smoletu iz ust teče. Hvala tukajšnjemu duhovništvu in cerkvenemu oskerbništvu, ki sta nam ta post dva vredna in apostolska moža

za pridigarja priskerbela. Bog daj, da bi tudi ju velika in apostolska gorečnost našim dušam veliko sadu prinesla!

Iz Reke. J. B. Od tu Vam za zdaj nimam posebnega pisati. Mraz je še vedno — skoraj ni moč v nezakurjeni stanici prebiti. Ta mesec le dežuje. Snoč (6) se je tudi bliskalo. Prijatli domačega slovstva še vedno čakajo „Nevena“. Ni ga še, ne vem, zakaj ne? Sovrednik bo tudi učeni g. Pacel, tukajšni gimn. učitelj. Kader hitro ga dobé, berž pojde na dan, da doprinese, kar je zamudil. Na tukajšni gimnazii je tudi več Slovencev, še celo neki Korošec iz Lavamunda. Deželno namestništvo je dovolilo, da se tisti iz 7. in 8. šole svojega domačega slovenskega jezika učé, in reči smem, da pod vodstvom g. T. dobro napredujejo. — V cerkvi se nam verlo oznanjuje božja beseda, da bi se poboljšali, in starega človeka popolnoma slekli. Sicer se pa tudi tukajšni list „Eko di Fiume“ mnogo trudi in prizadeva zoper napčne šege sedajne, zoper gizdost in modo, ki tako grozovitno med ženskimi spolom gospodari. Mora že pač res hudo biti, če tudi časniki zoper to in uno vpijejo!

Iz Gorice. Letošnji postni pridigar v goriškej stolnej cerkvi je neki kapucin, č. O. Arkangel Principi, iz Mačerate Jakinske krajiné, 49 let star, scer majhne postave, ali mogočen v besedi, izversten talianski govornik; zatoraj pa tudi pri vsaki pridigi poslušavcev obilno iz vseh stanov ima, posebno pa ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Pridiga je v tednu ob torkih, sredah in petkih. Sliši še, da bo predzadnji teden 40 danskega posta vsak dan tudi duhovne vaje vodil. Tudi se tukaj kot postna pridigarja v jezuitarski cerkvi pri sv. Ignaciju verlo obnašata: g. Jožef Marušič, katehet in vodja trivialnih šol, oznanjuje ob nedeljah in zapovedanih praznikih ob 11. dopoldne nemško božjo besedo; g. Furlani pa vsak petek zjutraj ob 7. slovensko.

Pri tej priložnosti želimo naznaniti vsem častitim bravcom „Slov. Prijatla“, ki nemški jezik umejo, prelepo knigo, ki ima naslov: „Eusebia, oder die Weihe des Gebetes von Dr. Josef Schneider, Domscholasticus und Diöcesan-Schulenoberaufseher in Triest.“ Cela kniga, v osmerki, šteje 500 strani, ni molitevna kniga, ampak lepa versta 56 premišljevanj od dolžnosti moliti. Nekatere teh premišljevanj so bile že l. 1849 tiskane v Ljubljanskem cerkvenem časniku „Zeit und Ewigkeit“. V teh premišljevanjih se dokazuje, da in kolika potreba je vsakemu kristjanu moliti v duhu in v resnici. Kjer je bilo mogoče, je vmes marsikaka dogmatska in etiška resnica bistro razložena, mnogokrat iz cerkvenih zgodob kaj povedano, in da v kratkem povem, cela kniga je tako vravnana, da je za vsakterega bravca podučivna in zraven tudi kratkočasna. In akoravno je ta kniga prav za prav le prvi zvezek večega dela, za katerim v kratkem drugi zvezek sledi, je vendar tudi sama za se uže popolna, ter koristna duhovnikom v njih raznih duhovskih opravilih, pa tudi ne-

duhovskim osebam v spodbudo in duhovno branje. Prodajala se je ta kniga dozdej po 2 fl. 30 kr. Zato da jo pa vsakter ložej vkupi, se je cena tolikajnižala, da se kniga za 1 fl. vdobi. — Na Goriskem prejema naročnino gosp. Matevž Pirc, korvikar pri stolnej cerkvi v Gorici.

Dodatek Vredništva: Res da je imenovana kniga vse hvale in res zlata vredna; nar lepše pridige od molitve se dajo po njej snovali in narejati. 500 strani in le 1 fl.! Tudi mi v Celovcu premljemo naročnino.

Cerkveni novičar.

Celovec. Na Koroškem, kar ga je Kerške škofije, še nismo imeli ljudskega misijona. Pri sv. Hemi Kerške dehantije so duhovniki že pred nekaj leti napravili neko devetdnevno svetkovino ali pobožnost in imeli na svojo pest nekakšen ljudski misijon. K pridigam je privrelo iz cele Kerške doline toliko ljudi, da jih prevelika in prostorna cerkev sv. Heme sprejemati ni mogla. Pa že nekaj let je spet tudi tamkaj vse tiho; zakaj da kej? Govorilo se je, da bo dehant Zgornega Dravberga, g. Hugo Baron Aichelburg, za ljudski misijon prosil. Pa tudi ondi goraj na Tirolski meji je sedaj vse tiho; zakaj da kej? Ko je iskreni in goreči katoličan Jožef žl. Josch še za predsednika deželne sodnije v Celovcu bil, se je ta gospod — akoravno neduhovnik — na vso moč poganjal sprožiti ljudski misijon za mesto Celovec. Že je bilo vse veselo in že je vse željno pričakovalo zvedeti čas, kdaj se bo misijon v Celovcu obhajal, kar se nankrat zažene žalostni glas, da ne bo nič; zakaj da kej? Slednjič se je jelo govoriti, da se bo pri veliki mestni fari o priložnosti, ko se bo slovesna svetkovina k časti svete, s ternjem kronane glave obhajala, nekakšen ljudski misijon osnoval. Pa že prihodnji teden se bo ta pobožnost obhajala, od ljudskega misijona pa spet ni ne sluha ne duha. —

Pri veliki mestni fari v Celovcu, kakor je daleč okoli, še clo po drugih kronovinah znano, se časti čudopolna podoba s ternjem britko kronane svete glave. Ravno postni čas se vsako leto obhaja prelepa devetdnevna pobožnost, ki slovi po celi deželi. Celih devet dni, posebno pa na praznik svete glave, je ta prostorna cerkev natlačena, pa vendar mora še veliko ljudi zunaj cerkve postajati. Oh kolika korist in sreča, ko bi se ravno o tej priložnosti ljudski misijon napravil. Ni ravno treba, da bi ptuji duhovniki in mnih prišli ljudski misijon obhajati; saj je po Kerški škofiji dosti učenih, pobožnih in gorečih duhovnikov, ki bi radi po svoji moči pomagali. Naj bi se po celi škofiji kratka osnova za pridige o tej priložnosti na znanje dala, in naj bi se vsi duhovniki, ktere veselji, povabili eno ali drugo pri-

digo po dani osnovi izdelati in jo v Celovec poslati. Nar boljše pridige bi se izbrale, in gospodi spisatelji se povabili, ta ali uni dan imenovane pobožnosti v Celovec pridigovat priti. Lahko bi se vsak dan tri pridige imele in vse se obravnovalo kakor pri pravem ljudskem misijonu. Gotovo bi to sveto seme našlo rodovitne zemlje in rodilo obilno sadu! — Da bi pa nihče ne mogel duhovnikom očitati: „Medice! cura te ipsum“, bi pač dobro ja potrebno bilo, da bi se za duhovnike obhajale duhovne vaje. To bi se nar ložej godilo v šolskih praznikih, kjer bi tedaj duhovniki v praznem seminišču dosti prostora imeli. Duhovnikov bi se gotovo oglasilo, da bi bilo kaj! —

Iz št. Andreja se piše v „Zgodnjo Danico“: Od 12. do 23. sušca (marca) se bo v Vuzenici (Saldenhofen) sveti misijon obhajal pod vodstvom Njih milosti visokočastitega gospoda lavantinskega škofa s pomočjo nekterih gg. duhovnov. — V tukajšni stolni cerkvi imamo zdaj ob nedeljah popoldne postne pridige, ki so jih večeraj začeli Njih milost, za Njimi se bodo prečastiti gospodi korarji zaporedoma verstili. — Zastran prestavljanja škofovskega sedeža se včasih prav serčno nasmejamo nad tem, ko beremo, da novičarji vse te reči bolj na tanko vedó, kakor tukaj sami. Bralo se je, da bomo 1. vinotóka (oktob.) že v Mariboru; želi se res, pa kdo ve, če še ene zime tukaj včakali ne bomo, ker se vseskozi novi zadržki kažejo, ktere odstraniti se zlasti denarnih moči britko pogreša. —

Ljubljana. Kakor letošnji šematizem kaže, je letos v Ljubljanski škofiji 20 dehantij, 16 kapitelskih prebend (3 prazne), 148 far (5 praznih), 47 farnih namestnij ali vikariatov, 81 lokalij (5 praznih), 12 starih kaplanij (capellaniae veteres), 21 samostalnih kaplanij (1 prazna), 232 duhovnih pomočnij ali kooperatur (23 praznih), 6 zgodnij ali manemisariatov (3 prazne), 43 drugih beneficij (13 praznih), 309 farnih cerkev, 1018 podružnic, 7 samostanskih cerkev, 147 kapel; 13 korarjev, 536 duhovnih pastirjev, 23 duhovnov pri drugih službah, 51 duhovnov v pokoju, 12 duhovnov iz drugih škofij, 68 klerikov, 55 samostanskih duhovnov, 67 nun sv. Uršule, 17 usmiljenih sester, 507,190 rimskih in 171 gerških katolicanov, krog 222 nezedinjenih gerkov, kakih 147 lutranarjev augustanskega in helvetiškega verstva po Ljubljani in po deželi raztresenih.

Terst. Tukaj je več rednih postnih pridig. Slovensko: V novi cerkvi sv. Antona vsak petek zjutraj ob 6. in vsako saboto ob 3. popoldne; pri sv. Jakopu vsako nedeljo ob 3. popoldne. Nemško: Ob sredah in petkih ob 4. popoldne v novi cerkvi sv. Antona. Laško: Vsak dan ob 11. dopoldne pri Jezuitih po nekem O. kapucinu. — Naš svitli škof so 1. marca ob sedmih zjutraj zdravi iz Rima v Terst dospeli. Bila jim je sreča, da so 2. svečana ali na Svečnico iz rok Njih svetosti prejeli svečo, ktero so papež sami posvetili, in ki so jo ko drag spomin tudi seboj prinesli. Na posebno priporočilo austrian-

skega poslanstva gr. Colloredo-ta je to počislanje došlo tudi dvema duhovnoma iz Češkega in enemu iz Trienta.

Zagreb. „Kat. list“ piše o misijonarju Kundek-u tole: Iz države Indiane u sjeverroj Americi javlja se, da je tamo u gradu Jasper nedavno preminuo prečastni gosp. Josip Kundek. Pokojnik bio je naš zemljak, rodom iz Ivanič-града, u Zagrebu sveršio je nauke, god. 1831. redjen je tu u misnika, bio je kapelan u Gorah Petrini, te nakon nuždnh pripravah u Beču, otišao je god. 1837 za vjeroviestnika u sjevernu Ameriku, gdje je u biskupiji Vincennes u pokrajini Indiani sve do konca života duhovnu službu ovršavao. Tamo je on i više ponajviše njemačkih misijah i naselbinah utemeljio, kao što su St. Ferdinand, St. Joseph itd. Godine 1852 postao je generalni-vikar biskupije, te je iste godine došao bio u Europu, da nadje i odvede svećenikah, na kojih mu je biskupija veoma oskudievala; tom prilikom bio je i u Hrvatskoj. Viest, što je donela glas o njegovoj smrti, kaže zajedno, da je bio vrli čovjekoljub i dobročinitelj ubogih. Lahka mu zemljica! —

— Preusvišeni g. Mirko Ožegović, biskup senjski, prijavio je uzoritomu gosp. kardinalu i nadbiskupu našem, da će za ilirski kaptol sv. Jerolima u Rim poslati od svoje strane tisuću for. sr. u kovanom novcu; a presvitli gospodin biskup djakovački, Josip Juraj Strossmayer, poslao je ovih danah nj. uzoritosti za isti naš narodni kaptol od svoje strane četiri tisuće for. sr. u razteretnicah(odveznih obligacijah.) — Blagočudni narod naš, kad hoće da svoju zahvalnost izjavi svojim dobročiniteljem, onda želi, da im ručica cvietom cvala, a dušiča raj dopala. I mi neznamo ništa boljega reći gledeć na toli velikodušne darove naših vrhovnih pastirah.

Praga. Do konca meseca decembra 1857 štelo je društvo sv. Jana Nepom: 16,480 družnikov, le samo l. 1857 jih je vnovič pristopilo 3200 in sicer; z Rima 1, z Kladska 10, z Dunaja 15, z avstr: nadvojvodine 3, z Ogerskega (in to z 5 škofij) 44, z Silezskega 105, z Moravskega 1364, z Prage 24, z Češkega 1634. To je pa vender nekaj lepega in veselega! Pojdi in stori tudi ti tako!

— Njegova jasnost rajni knez Franc Juri Lobkovic je v svojej oporoki med drugim tudi 15,000 fl. odkazal za fantiški seminar v Praze.

Lvov. Osvičeni gosp. Spiridion Litvinovič, lvovski škof sufraganski in sedaj generalni vikar nadškofije lvovske obreda gerško katoliškega je razposlal poseben pastirsk list, v katerem na pomoč kliče katoličanom slovanskega obreda v Bukovini. Ta pomoč meri na to, da bi se jim stavile lastne cerkve, kajti dosada so svojo božjo službo opravljali po cerkvah katoliških latinskega obreda, ali pa nikde.

Od bosniške meje. Med tem, ko so bili v Ercegovini med Turki in Kristjani kervavi boji, so kristjani v Bosni, kakor piše „Wiener Ztg.“ popolnoma mirni in pričakujejo od pravicoželjnega Sultana dovoitev v svoje zmerne in pravične vošila. Zavolj tega se je ravnokar

osem pooblastnikov bosniške Raje na Dunaj podalo, svoje želje izreči tamošnjemu turškemu poslancu, kateri naj, če bi mu pomagati mogoče ne bilo, vsaj njene želje Sultanu v Carigrad sporoči. Te želje pa so: da bi se tretjina zemljiškega in vertnega pridelka, ktereга kakor kristjani terdijo, po krivici terjajo, ne odrajtevala; da bi se desetina, ktera zdaj, ko so Spaji t. j. najemniki turškega cesarstva odpravljani, v državno denarnico spada, ne dala v najem, ampak k državnemu davku pristela, in s tem poplačevala; da bi se poslednjič kristjani v vojaščino jemali, ker je zavoljo pomankanja denarja nemogoče, da bi sleherno leto davek od vojaških novincev odrajtovali.

Na Dunaju se je osnovala družba gorečih in umnih mož za oskerbljevanje cerkvenih stvari pod vodstvom visokovrednega g. kanonika Jožefa Holcingerja (Domherrnhof 3. nadstropje). Iz blagega namena, slavo božjo povišati, se bo družba trudila umetnike in delavce poiskati, ki bodo vse k svetim opravilom potrebne stvari v duhu cerkvene umetnosti izdelovali, in bo duhovnim pastirjem na roko šla, ki bodo za kako cerkev kaj takega pripraviti hotli. Visokočast. kardinal, knez in nadškof so to družbo poterdili. Družba ima čvetero razdelov; vsakemu razdelu sta vodja en duhoven in en laik. En razdel bo oskerbljeval cerkvene posode (Metallarbeiten), drugi mašno opravo (Paramente), tretji malane podobe in sohe, četerta krajce in cerkveno pertenino.

— Za fantiški seminar na Dunaju se je že nabralo 162,943 fl.; njegov eminencia g. kardinal nadškof je daroval za to 35,000 fl., zraven se še zavezal, vsako leto na opravo tega ustava dajati 3500 fl. Rejencov je letos note 24.

Is Gradca piše „Volksfreund:“ Redovniki sv. Dominika so se pred nekaj tedni v svoj poprejšnji samostan v predmestje Münzgraben preselili. Leta 1208 v razširjanje božje besede se je ta red napravil. Slavni bogoslovci Albert Veliki, Tomaž Akvinčan, Rajmund Penafortčan, Roland z Kremone, Vincenci Ferrerčan, Ludvik Granaški, Tauler, Ek, Melhior Kamus in drugi so bili mnih ali redovniki tega reda. V našem cesarstvu šteje se 37 samostanov in okoli 200 samotarcev. Sperva je imel v Gradcu od cesarja Fridrika IV. v letu 1466 vtemeljen samostan pri židovem potu (Judenweg), (ktero poslopje je zdaj c. k. okrožno glavarstvo — do leta 1809 je bilo semenišče), in zraven cerkev k presveti kervi (h. Blut). Ko je bila pa leta 1585 leta cerkev v mestno farno cerkev povišana, so se redovniki po ukazu nadvojvode Dragotina II. v mursko predmestje (Murrvorstadt) preselili, ter so si tamkaj zraven sv. Andreju posvečene cerkve nov samostan izzidali. Leta 1808 so bili Dominikanci primorani — ker je bil njihov samostan v drugo rabo odločen — v poprejšnji samostan Jezuitov se podati, v katerem so prebivali, dokler niso bili leta 1832 razpuščeni. Pretečenemu letu je bilo tedaj prihranjeno, imenovanemu redu zopet poprejšnjo lastnino izročiti, in preč. knezoškof Ottokar grof Attems

so 22. p. m. to doveršili. Pri tej priložnosti so prevzvišeni v samostanski cerkvi slovesno mašo peli, in potem v latinskem jeziku redovnike prav ginljivo ogovorili, provincialni komisar z Dunaja pa je v ravno tem jeziku odgovoril. Gotovo bojo delali redovniki glavnemu mestu in celi škofiji na korist, Bogu pa na čast in slavo.

— Ravno tam se je pred kratkim vernila v katoliško cerkev žena nekdanjega protestantskega pastorja Hasert-a. Že pred 5 leti se je bil ta učeni mož in pisatelj pokatoličal; sedaj tudi njegova žena. Priložnost k temu ji je dala njena lastna sestra, ki je še protestantske vere. Ta je namreč bila prišla iz Ratibora v Gradec, jo obiskat. Tu je vidila katoličanov vero, življenje in djanje in je bila tolikanj ginjena, da je precej sklenila, poverniti se v sv. katoliško cerkev. To viditi in čutiti, je tudi Hasertovi ženi — njeni sestri — ravno ta želja popolnoma dozorela, katero je zanesljivo že davno v sercu nosila. Že je bil dan za obe sestri določen, kar uno sestro telegraf neprevidoma k umirajoči materi v Ratibor pokliče; potem je bila ta sestra dosihmal zadržana. Hasertova pa je že prestopila in živi srečna s svojo družino, 6 osebami, v naročji sv. cerkve. —

Carigrad. Spisi rajnega nadškofa z Pere in apostolskega namestnika v Carigradu, J. M. Hillereau-a, ravno tako tudi spisi Eugenia Boré-a, predstojnika Lazaristov na jutrovem, so višje in nižje duhovništvo nezjedinjene gerške cerkve tako globoko v serce zarezali, da jih je mnogo v katoliško cerkev vernilo se. Posebno pa so se prijeli škofa Benjamina, škofa nikopoljskega; jel se je že z imenovanim nadškofom zastran zjedinjenja s rimsko cerkevjo pogovarjati in obravnavati. Za to pa je bil v bulgarski samostan Zirlo zapert. V najnovejši dobi pa se je to zvedelo, in francoski konsul se je tako dolgo in tako močno potegoval, da so Benjamina spustili. Odpotoval je potem v Rim, da bi tam pri nogah sv. Očeta prestopil v rimsko cerkev.

Prusko. V mestu Bueru je bila nova tovarna (Fabrika) cerkovno posvečena. Nad prvimi durmi te tovarne stojite dve sohi (štatvi) neomadežno spočete D. Marije in sv. Jožefa. Da pa keršansko spoznanje ne ostane zunej vrat ali nad vratmi, se je napravil za delavce domači red (domača postava), kjer se tole bere: „Piti žganje med delom ali po prostorih, kjer se dela, preklinjati, nesramno govoriti ali peti, nespodobno govoriti o veri ali o cerkvenih obredih (ceremonijah), kdor to dela, zgubi pri priči svojo službo.“

Rim. V cerkvi sv. Andreja apostola della Valle se praznik sv. treh kraljev kaj prazno in lepo obhaja! Božja služba se tu opravlja v raznih obredih (liturgijah) in v raznih jezikih se pridige deržé. To se godi celo osmino, skoraj vsakdan se božja služba služi po kaki drugi liturgiji in pridiga v kakem drugem jeziku: Četertek (7. jan.) je bila liturgija v obredu slavensko — gerškem, in pridigoval je poljski Peter Semenenko; v torek (12. jan.) ob dveh popoldne je pridig-

govoril v hervatskem jeziku Dr. F. Rački; govoril je o znamenitosti ove svetkovine (andohti) za narode, in o zaslugah rimske cerkve za narode evropejske sploh, in slavenske posebej. Poslušavec je bilo razun tamošnjih Jugoslavenov več Rusov in Poljakov, kajti treba je znati, da v Rimu zimuje do 1000 ako ne več ruskih in poljskih boljarov. —

Pa še čudnejši in veličastveniji je to, kar se vsako leto na dan sv. treh kraljev godi v gorostasnem zavodu de propaganda fide. Ova svetkovina, pravi „Zag: kat. list,“ ne samo s vjerozakonskoga, nego takodjer s jezikoslovnoga gledišta jeste jedina na svietu. Predstavite si mladiceh (mladenčev) sa svih stranah svieta, različite v tjelesnoj boji: biela Evropejca u svih raznih promjenah počem od južnoga Sicilijanca, Španjolca i Grka tja do sjevernoga Danca, Irca, Engleza i Rusa, žuta Kineza i Mongola, crna Etiopljanina, smjeda Australca, i mjedene masti Amerikanca, a sve ove govoreče u svojih jezicih! Tudi slavenski se je govorilo: hrvatski je govoril Vuksanović iz Bara, poljski, veleno malo — ruski pa Malčinski iz ruske Poljske. O Rimu veljajo besede: „Vox diversa sonat, populorum est vox tamen una,“ ena v veri in cerkvi! —

— Okoli 22. marca se v Rimu očakuje svitli škof Budejovicki Jan Valerian Jirsik. Tukaj biva nekaj mladih duhovnikov iz budejovicke, olomucke, lvovske, solnograške in trientske škofije, da bi poslušali prednaške iz cerkvenega prava.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Č. g. Jak. Schelander je dobil kuratni kanonikat v Brežah, kteremu je tudi pridružena fara Gaisberg. — Umerl je gosp. Jos. Mandl, deficient. R. I. P.

Ljubljanska škofija. Umerli so: Beneficiat v Hrastji, g. Jan. Sihert 15. u. m.; vpokojeni farni vikar v Sorici, g. Jan. Mulej, v Selcih 24. u. m.; vpokojeni fajn. in petdesetletni mašnik lavantinske škofije, g. Jož. Pagon, 1. t. m., v Ljubljani. R. I. P.!

Terzaška škofija. Tu so naslednje premene čč. gg. duhovnov: Domin. Tomaro pride za duh. pom. v Umago; Jak. Bokatič v Isolo; Fr. Lazar v Novako; Mat. Supljina v Pazen; Mih. Zupančič v Antinjano; Jan. Okorn v Hrušico; Ant. Stiglič v Lavrano. Umerli so v. č. in čč. gg. Jak. Černe, korar v Terstu; Jan. Favento, in Jan. Degrassi, korarja v Kopru; Ant. Ješ, duh. pom. v Lokvi. R. I. P.!

 „Slov. Prijatelj“ je začel pridige in kerš. nauke leta 1856. Imamo še celih exemplarov l. 1856, 1857 in 1858.